

Załącznik nr 5b do Regulaminu wyboru projektów w sposób niekonkurencyjny nr FEMP.06.34-IP.01-102/24

Umowa o dofinansowanie Projektu rozliczanego za pomocą kwot ryczałtowych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027

Umowa nr:

o dofinansowanie Projektu: [Tytuł Projektu] w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, **Priorytet 6 Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działanie 6.34 Wsparcie usług zdrowotnych – ZIT,**

współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, zawarta w [miejsce zawarcia Umowy] w dniu zwana dalej Umową.

Strony Umowy:

„Instytucja Pośrednicząca FEM 2021-2027”:

Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości – wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna Województwa Małopolskiego, z siedzibą w Krakowie, ul. Jasnogórska 11, 31-358 Kraków.

Instytucję Pośredniczącą reprezentuje:

Rafał Solecki – Dyrektor Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości,

„Beneficjent”:

..... [Nazwa i adres siedziby Beneficjenta Projektu, NIP, a gdy posiada – również REGON, numer KRS oraz kapitał zakładowy lub informacja o wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej].

Beneficjenta reprezentuje:

.....

Dokument stwierdzający umocowanie do zawarcia Umowy ze strony Beneficjenta stanowi załącznik nr 1 do Umowy.¹

¹ Jeśli dotyczy.

§ 1.

Ilekcroć w niniejszej Umowie jest mowa o:

- 1) „Administratorze Merytorycznym w IP (AMI)” – oznacza to pracownika w IP realizującego zadania określone w Wytocznych dotyczących warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2021-2027;
- 2) „BK2021” – oznacza to narzędzie informatyczne służące realizacji zasady konkurencyjności;
- 3) „Centralnym Systemie Teleinformatycznym (CST2021)” – oznacza to system teleinformatyczny wykorzystywany w procesie rozliczania Projektu oraz komunikowania się z Instytucją Pośredniczącą, zarządzany przez ministerstwo właściwe ds. rozwoju regionalnego, w którego skład wchodzi m.in. aplikacje SL2021 i SM EFS;
- 4) „Danych osobowych” – oznacza to dane osobowe w rozumieniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, s. 1 z późn. zm.);
- 5) „Dniach” – oznacza to dni kalendarzowe, chyba, że w treści niniejszej Umowy zastrzeżono inaczej;
- 6) „Dofinansowaniu” – oznacza to finansowanie UE lub współfinansowanie krajowe z budżetu państwa, przyznane na podstawie Umowy o dofinansowanie Projektu;
- 7) „Działaniu” – oznacza to **Działanie 6.34 Wsparcie usług zdrowotnych – ZIT** w ramach Programu;
- 8) „EFS+” – oznacza to Europejski Fundusz Społeczny Plus;
- 9) „Finansowaniu UE” – oznacza to środki pochodzące z budżetu środków europejskich, o którym mowa w art. 117 ust 1 ustawy o finansach publicznych;
- 10) „Formie elektronicznej” – oznacza to przekazywanie za pośrednictwem CST2021 dokumentów i danych związanych z zarządzaniem Projektem uwierzytelnionych przez Beneficjenta lub osobę fizyczną, która zgodnie z postanowieniami Umowy jest upoważniona do reprezentowania Beneficjenta w zakresie czynności związanych z realizacją Projektu, opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym zgodnie z definicją z § 1 pkt 14;
- 11) „Instytucji Pośredniczącej FEM 2021-2027" (IP)” – oznacza to Instytucję Pośredniczącą programu FEM 2021-2027, której funkcję pełni Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości;

- 12) „Instytucji Zarządzającej FEM 2021-2027” (IZ)” – oznacza to Instytucję Zarządzającą programem FEM 2021-2027, której funkcję pełni Zarząd Województwa Małopolskiego, w imieniu którego część zadań wynikających z pełnienia roli IZ wykonuje Departament Monitorowania Wdrażania Funduszy Europejskich oraz Departament Rozwoju Regionu;
- 13) „Korekcie finansowej” – oznacza to kwotę, o jaką pomniejsza się finansowanie UE dla Projektu w związku z nieprawidłowością indywidualną lub systemową;
- 14) „Kwalifikowanym podpisem elektronicznym” – oznacza to podpis elektroniczny w rozumieniu:
- a) art. 3 pkt 12 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE (Dz.U. UE. L. z 2014 r. Nr 257, s.73) oznacza zaawansowany podpis elektroniczny, który jest składany za pomocą kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego i który opiera się na kwalifikowanym certyfikacie podpisu elektronicznego oraz
 - b) art. 131 ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 422), który weryfikowany jest za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu;
- 15) „Nieprawidłowości indywidualnej” – oznacza to każde naruszenie prawa, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii Europejskiej poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem;
- 16) „Oczywistym błędzie pisarskim lub rachunkowym” – oznacza to:
- a) oczywisty błąd pisarski – niezamierzoną niedokładność nasuwającą się każdemu, bez przeprowadzania dodatkowych ustaleń. Może to być błąd literowy, widoczne niezamierzone opuszczenie wyrazu, czy inny błąd, wynikający z przeoczenia lub innej wady procesu myślowo-redakcyjnego, a niespowodowany uchybieniem merytorycznym;
 - b) oczywisty błąd rachunkowy – błąd wynikający z błędnej operacji rachunkowej na liczbach. Stwierdzenie błędu może mieć miejsce w sytuacji, w której przebieg działania matematycznego może być prześledzony i na podstawie reguł rządzących tym działaniem możliwe jest stwierdzenie błędu w jego wykonaniu;
- 17) „Okresie rozliczeniowym” – oznacza to określony w harmonogramie płatności przedział czasu wyrażony w dniach lub miesiącach, w trakcie którego Beneficjent ponosi wydatki i po upływie którego składa wniosek o płatność rozliczający wydatki poniesione w ww. okresie;

- 18) „Partnerze” – oznacza to podmiot w rozumieniu art. 39 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, który jest wymieniony w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie Projektu, realizujący wspólnie z Beneficjentem (i ewentualnie innymi Partnerami) Projekt na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie i wnoszący do Projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe;
- 19) „Podmiocie objętym wsparciem” – oznacza to podmiot korzystający bezpośrednio ze wsparcia EFS+, zgodnie z Wytocznymi dotyczącymi monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027;
- 20) „Podmiocie realizującym Projekt” – oznacza to jednostkę organizacyjną Beneficjenta realizującą Projekt tj.
(nazwa i adres podmiotu realizującego Projekt)²;
- 21) „Pomniejszeniu wartości wydatków kwalifikowalnych” – oznacza to pomniejszenie, przed zatwierdzeniem wniosku o płatność, o kwotę wydatków poniesionych nieprawidłowo, wynikających ze stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej;
- 22) „Priorytecie” – oznacza to **Priorytet 6 Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego**;
- 23) „Programie” (FEM 2021-2027) – oznacza to Program Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, przyjęty przez Komisję Europejską w porozumieniu z Rzeczpospolitą Polską decyzją Nr C(2022) 8974 z dnia 5 grudnia 2022 roku oraz przyjęty przez Zarząd Województwa Małopolskiego Uchwałą Nr 2282/22 w dniu 30 grudnia 2022 roku;
- 24) „Projekcie” – oznacza to przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia albo objęte finansowaniem UE w ramach FEM 2021-2027, odnośnie którego Beneficjent złożył za pośrednictwem Systemu IGA wnioski o dofinansowanie wraz z załącznikami;
- 25) „Przerwaniu biegu terminu” – oznacza to sytuacje, po zaistnieniu których termin biegnie na nowo;
- 26) „Przetwarzaniu danych osobowych” – oznacza to operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, takich jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie, zgodnie z

² Podmiotem realizującym projekt nie może być jednostka posiadająca osobowość prawną. podmiot realizujący projekt nie jest stroną Umowy o dofinansowanie projektu. Należy wykreślić, jeśli w projekcie nie występuje podmiot realizujący projekt.

art. 4 pkt 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L.2016.119.1 z dnia 2016.05.04 z późn. zm.);

27) „Rachunku bankowym IP” – oznacza to wyodrębniony rachunek bankowy lub rachunki bankowe wskazany/wskazane przez IP, służący/służące do obsługi środków BP;

28)a) „Rachunku bankowym transferowym” – oznacza to rachunek bankowy Beneficjenta, przez który przekazywane będą środki na wyodrębniony dla Projektu rachunek bankowy w przypadku tych projektów, których Beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego lub podmiotem realizującym Projekt jest jednostka organizacyjna Beneficjenta,
nr.....³;

b) „Rachunku bankowym wyodrębnionym dla Projektu” – oznacza to wyodrębniony rachunek bankowy/rachunki bankowe Beneficjenta/Podmiotu realizującego Projekt, z którego/których wydatkowane są środki w Projekcie, nr

c) „Rachunku bankowym transferowym na realizację zadania publicznego” – oznacza to rachunek bankowy Beneficjenta, przez który przekazywane będą środki dla organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, której/którym Beneficjent powierzył realizację zadań w Projekcie, nr

29) „Regulamin bezpiecznego użytkowania Centralnego Systemu Teleinformatycznego (CST2021)” – oznacza to dokument, który określa prawa i obowiązki Użytkowników Systemu w zakresie bezpieczeństwa informacji, w tym ochrony danych osobowych przetwarzanych w tym Systemie oraz zasady, zakres i warunki korzystania przez Użytkowników z Systemu, zamieszczony na [stronie FEM 2021-2027](#)⁵;

30) „RODO” – należy przez to rozumieć Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. L UE z 2016 r., poz. 119, s. 1 z późn. zm.);

³ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

⁴ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

⁵ <https://fundusze.malopolska.pl>

- 31) „Rozporządzeniu ogólnym” – oznacza to Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. U. L, z 2021 r., poz. 231, s. 159 z późn. zm.);
- 32) „Stronie internetowej IP/IZ FEM 2021-2027” – oznacza to adres [strony internetowej FEM 2021 – 2027](#)⁶;
- 33) „Stronie internetowej – portalu” – oznacza to adres strony: [Portalu Funduszy Europejskich](#)⁷;
- 34) „Systemie IGA” – oznacza to system informatyczny (Internetowy Generator Aplikacyjny) udostępniony przez IZ na [stronie internetowej Systemu IGA](#)⁸. System umożliwia Wnioskodawcy samodzielne wykonywanie czynności związanych z aplikowaniem o dofinansowanie projektu w zakresie funkcjonalności systemu;
- 35) „SZOP FEM 2021-2027” – oznacza to Szczegółowy Opis Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, przyjęty Uchwałą Nr Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia r. i zamieszczony na stronie internetowej IZ wraz z datą, od której Szczegółowy Opis Priorytetów lub jego zmiany są stosowane;
- 36) „Uczestniku Projektu” – oznacza to osobę fizyczną bez względu na wiek bezpośrednio korzystającą z interwencji EFS+, zgodnie z Wytocznymi dotyczącymi monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027;
- 37) „Ustawie o finansach publicznych” – oznacza to ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.);
- 38) „Ustawie Pzp” (Pzp) – oznacza to ustawę z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1320);
- 39) „Ustawie wdrożeniowej” – oznacza to ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2022 r. poz.1079);

⁶ <https://fundusze.malopolska.pl>

⁷ www.funduszeuropejskie.gov.pl

⁸ <https://iga.malopolska.pl>

- 40) „Wkładzie własnym” – oznacza to środki finansowe lub wkład niepieniężny wniesiony przez Beneficjenta, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowalnych i nie zostaną Beneficjentowi przekazane w formie dofinansowania (różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną Beneficjentowi, zgodnie ze stopą dofinansowania dla Projektu rozumianą jako % dofinansowania wydatków kwalifikowalnych), zgodny w szczególności z:
- Rozporządzeniem ogólnym,
 - SZOP FEM 2021-2027,
 - Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027;
- 41) „Wniosku o dofinansowanie” (wniosku) – oznacza to wniosek złożony przez Wnioskodawcę za pośrednictwem Systemu IGA w celu uzyskania środków finansowych na realizację projektu w ramach FEM 2021-2027, w którym zawarte są informacje na temat Wnioskodawcy oraz opis projektu, na podstawie których dokonuje się oceny spełnienia przez ten projekt kryteriów wyboru projektów, stanowiący załącznik nr 2 do Umowy. Za integralną część wniosku o dofinansowanie uznaje się wszystkie jego załączniki;
- 42) „Współfinansowaniu krajowym z budżetu państwa” (środkach BP) – oznacza to środki budżetu państwa niepochodzące z budżetu środków europejskich, o którym mowa w art. 117 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, wypłacane na rzecz Beneficjenta na podstawie Umowy o dofinansowanie Projektu albo wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach Projektu;
- 43) „Wstrzymaniu biegu terminu” – oznacza to sytuację, w której po zaistnieniu przesłanki bieg terminu ulega zawieszeniu i po jej ustaniu następuje wznowienie biegu terminu;
- 44) „Wydatkach kwalifikowalnych” – oznacza to wydatki lub koszty uznane za kwalifikowalne i spełniające kryteria, w szczególności zgodnie z:
- Umową o dofinansowanie projektu,
 - Rozporządzeniem ogólnym,
 - Ustawą wdrożeniową,
 - SZOP FEM 2021-2027, o którym mowa w § 1 pkt 35,
 - Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. f,
 - Wytycznymi, o których mowa w § 1 pkt 45;
- 45) „Wytycznych” – oznacza to wytyczne wydane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w trybie art. 5 ustawy wdrożeniowej, które zamieszczone są na [Portal Funduszy Europejskich](#), w szczególności:

- a) Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027 z dnia
 - b) Wytyczne dotyczące wyboru projektów na lata 2021-2027 z dnia
 - c) Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 z dnia
 - d) Wytyczne dotyczące warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2021-2027 z dnia
 - e) Wytyczne dotyczące informacji i promocji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 z dnia
 - f) Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 z dnia
 - g) Wytyczne dotyczące monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027 z dnia
 - h) Wytyczne dotyczące kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021-2027 z dnia
 - i) Wytyczne dotyczące sposobu korygowania nieprawidłowości na lata 2021-2027 z dnia
- 46) „Zamówieniu” – oznacza to umowę odpłatną, zawartą zgodnie z zasadą konkurencyjności, o której mowa w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027 lub ustawą Pzp, pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w Projekcie realizowanym w ramach programu FEM 2021-2027;
- 47) „Zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie” – oznacza to wniosek o dofinansowanie projektu wybranego do dofinansowania i realizowanego na warunkach określonych w Umowie.

§ 2. PRZEDMIOT UMOWY

1. Na warunkach określonych w niniejszej Umowie, IP przyznaje Beneficjentowi dofinansowanie na realizację Projektu, a Beneficjent wraz z Partnerem /Partnerami⁹ zobowiązuje/zobowiązują się do jego realizacji zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie stanowiącym załącznik nr 2 do Umowy.
2. W przypadku dokonania zmian w Projekcie zgodnie z § 12 niniejszej Umowy, Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu zgodnie z postanowieniami Umowy oraz z zatwierdzonym po zmianach wnioskiem o dofinansowanie.

⁹ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

3. Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu w sposób, który zapewni osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we wniosku, w trakcie realizacji, po zakończeniu realizacji Projektu lub w okresie trwałości Projektu¹⁰.
4. W ramach Projektu zostały/nie zostały¹¹ uwzględnione wydatki stanowiące pomoc publiczną/pomoc de minimis¹².
5. Całkowita wartość Projektu wynosi PLN (słownie:).
6. IP przyznaje dofinansowanie w kwocie: PLN (słownie:). Dofinansowanie jest przeznaczone na pokrycie wydatków ponoszonych przez Beneficjenta i Partnera/Partnerów¹³ w związku z realizacją Projektu.
 - 1) Dofinansowanie zostaje przyznane zgodnie z następującym podziałem:
 - a) finansowanie UE w kwocie: PLN (słownie:), nieprzekraczające 85% wydatków kwalifikowalnych Projektu;
 - b) współfinansowanie krajowe z budżetu państwa w kwocie: PLN (słownie:)¹⁴.
 - 2) Dofinansowanie nieobjęte pomocą publiczną/pomocą de minimis wynosi PLN (słownie:)¹⁵.
 - 3) Dofinansowanie udzielone¹⁶:
 - a)¹⁷ w kwocie PLN (słownie:)¹⁸ stanowi pomoc¹⁸ zgodnie z.....¹⁹.

¹⁰ Jeśli dotyczy.

¹¹ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

¹² Dotyczy pomocy publicznej/pomocy de minimis występującej w projekcie na I poziomie.

¹³ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

¹⁴ W przypadku, gdy w projekcie nie jest przewidziane współfinansowanie krajowe z budżetu państwa, punkt należy wykreślić.

¹⁵ W sytuacji, gdy w projekcie występują wyłącznie wydatki objęte pomocą publiczną/pomocą de minimis, punkt należy wykreślić.

¹⁶ Należy wskazać wszystkie występujące w Projekcie rodzaje pomocy, dodając kolejne podpunkty. Punkt należy wykreślić, jeśli w projekcie nie występuje na I poziomie pomoc publiczna/pomoc de minimis.

¹⁷ Należy wskazać podmiot, któremu udzielana jest pomoc publiczna/pomoc de minimis (Beneficjent/Partner). W przypadku udzielania w ramach projektu pomocy publicznej/pomocy de minimis kilku podmiotom, należy wymienić wszystkie podmioty ze wskazaniem kwot i rodzaju pomocy poprzez dodanie kolejnych podpunktów.

¹⁸ Należy uzupełnić właściwy rodzaj pomocy.

¹⁹ Należy uzupełnić właściwą podstawę prawną.

- 4) Beneficjent oraz Partner/Partnerzy²⁰ nie mogą przeznaczać otrzymanego dofinansowania na cele inne niż związane z Projektem. W przypadku naruszenia zdania pierwszego, stosuje się § 6.
7. Wkład własny Beneficjenta i Partnera/Partnerów²¹ wynosi: PLN (słownie:), co stanowi nie mniej niż ... % wydatków kwalifikowalnych Projektu.
8. W przypadku niewniesienia wkładu własnego lub braku możliwości jego wniesienia w kwocie, o której mowa w ust. 7, IP może kwotę przyznanego dofinansowania, o której mowa w ust. 6 w zdaniu pierwszym, proporcjonalnie obniżyć, z zachowaniem udziału procentowego określonego w ust. 6 pkt 1. Wkład własny, który zostanie rozliczony w wysokości przekraczającej wskazany w ust. 7 procent wydatków kwalifikowalnych Projektu może zostać uznany za niekwalifikowalny.
9. Beneficjent zobowiązuje się pokryć ze środków własnych wszelkie wydatki niekwalifikowalne w ramach Projektu.
10. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 6 przekazywane jest zgodnie z zasadami Programu, SZOP FEM 2021-2027, właściwymi przepisami prawa wspólnotowego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania tej pomocy, obowiązującymi w momencie udzielania wsparcia oraz na warunkach określonych w niniejszej Umowie.
11. W związku z realizacją Projektu Beneficjentowi przysługują, zgodnie z wytycznymi, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. f, koszty pośrednie rozliczane stawką ryczałtową w wysokości% zatwierdzonych w ramach Projektu kosztów bezpośrednich²², z zastrzeżeniem ust. 12 oraz § 5 ust. 14 i § 9 ust. 6.
12. Wysokość kosztów pośrednich jest rozliczana zgodnie z ustaloną stawką ryczałtową i jest uzależniona od wysokości zatwierdzonych bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych Projektu, ujętych w danym wniosku o płatność. IP w przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia przez Beneficjenta postanowień Umowy w zakresie zarządzania Projektem może obniżyć stawkę ryczałtową kosztów pośrednich, na zasadach określonych w „Taryfikatorze korekt kosztów pośrednich za rażące naruszenia Umowy w zakresie zarządzania projektem”, stanowiącym załącznik nr 7 do Umowy. Taryfikator, o którym mowa w zdaniu

²⁰ Jeśli dotyczy.

²¹ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

²² Z pomniejszeniem kosztu mechanizmu racjonalnych usprawnień, o których mowa w Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.

drugim, zawiera w szczególności kategorie rażącego naruszenia Umowy w zakresie zarządzania projektem oraz wartość stawki procentowej, o którą IP może obniżyć stawkę ryczałtową kosztów pośrednich.

13. Kwalifikowalność podatku od towarów i usług VAT w projekcie jest powiązana z całkowitą wartością projektu. Podatek VAT jest kwalifikowalny w projekcie o wartości całkowitej wynoszącej poniżej 5 mln EUR²³, bez względu na to czy podatek ten może zostać odzyskany przez Beneficjenta i/lub Partnera lub inny podmiot zaangażowany w projekt lub wykorzystujący do działalności opodatkowanej produkty będące efektem realizacji projektu.
14. Jeżeli podatek VAT będzie kwalifikowalny jedynie dla części projektu, Beneficjent jest zobowiązany zapewnić przejrzysty system rozliczania Projektu, tak aby nie było wątpliwości w jakiej części oraz w jakim zakresie VAT może być uznany za kwalifikowalny. Podatek VAT w stosunku do wydatków, dla których Beneficjent odlicza ten podatek częściowo według proporcji ustalonej zgodnie z właściwymi przepisami ustawy o VAT, jest kwalifikowalny w części, która nie może zostać odzyskana z budżetu krajowego.
15. Niezależnie od całkowitej wartości projektu, w przypadku projektów, gdzie występuje pomoc publiczna udzielana przez IP, podatek od towarów i usług VAT podlegający zwrotowi jest niekwalifikowalny. Nie dotyczy to projektów, gdzie wskazano pomoc de minimis. W przypadku, gdy w projekcie występuje pomoc publiczna udzielana przez IP, konieczne jest złożenie przez Beneficjenta i/lub Partnera oświadczenia stanowiącego załącznik nr 5 do Umowy²⁴.
16. Za ustalenie prawidłowej kwalifikowalności podatku VAT odpowiada Beneficjent.
17. W każdym przypadku, gdy zachodzi konieczność zwrotu podatku VAT, który stał się kosztem niekwalifikowalnym w projekcie, ww. zwrot odbywa się na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych (tj. wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków). Niniejszy punkt ma zastosowanie na etapie zarówno realizacji, kontroli jak i trwałości projektu.

Kwoty ryczałtowe

²³ Przeliczenia 5 mln EUR na PLN dokonuje IP zgodnie z kursem aktualnym w dniu zawarcia Umowy o dofinansowanie projektu.

²⁴ Oświadczenie dotyczy wszystkich projektów objętych pomocą publiczną, niezależnie od wartości projektu. Oświadczenie może być modyfikowane w przypadku, gdy Beneficjent kwalifikuje podatek od towarów i usług wyłącznie w odniesieniu do poszczególnych kategorii wydatków. W przypadku realizacji projektu w ramach partnerstwa, odpowiednio zmienione oświadczenie składa każdy z partnerów, który w ramach ponoszonych przez niego wydatków będzie kwalifikował podatek od towarów i usług.

18. Beneficjent rozlicza wydatki bezpośrednio w ramach Projektu w oparciu o kwoty ryczałtowe:
- a) za wykonanie zadania kwota ryczałtowa wynosi:
 - b) za wykonanie zadania kwota ryczałtowa wynosi:
19. Dokumentami potwierdzającymi wykonanie:
- a) kwoty ryczałtowej, o której mowa w ust. 18 lit. a są:
 - i. dostępne podczas kontroli na miejscu:
 - ii. załączane do wniosku o płatność:
 - b) kwoty ryczałtowej, o której mowa w ust. 18 lit. b są:
 - i. dostępne podczas kontroli na miejscu:
 - ii. załączane do wniosku o płatność:
20. W związku z kwotami ryczałtowymi, o których mowa w ust. 18 Beneficjent zobowiązuje się osiągnąć co najmniej następujące wskaźniki:
- a) w ramach kwoty ryczałtowej, o której mowa w ust. 18 lit. a [Nazwa wskaźnika i jego wartość];
 - b) w ramach kwoty ryczałtowej, o której mowa w ust. 18 lit. b [Nazwa wskaźnika i jego wartość].
21. W przypadku nieosiągnięcia w ramach danej kwoty ryczałtowej wskaźników, o których mowa w ust. 20 uznaje się, iż Beneficjent nie wykonał zadania prawidłowo oraz nie rozliczył przyznanej kwoty ryczałtowej. W takim przypadku nie stosuje się reguły proporcjonalności, o której mowa w wytycznych wskazanych w § 1 pkt 45 lit. f i w § 5 ust. 35 - 41.
22. Wydatki bezpośrednio zadeklarowane przez Beneficjenta na zadanie objęte kwotą ryczałtową, która została uznana za nierozliczoną są niekwalifikowalne.
23. W zakresie wskaźników innych niż wymienione w ust. 20, określonych we wniosku o dofinansowanie, stosuje się regułę proporcjonalności, o której mowa w wytycznych wskazanych w § 1 pkt 45 lit. f i w § 5 ust. 35 - 41.
24. Wkład własny jest wnoszony odpowiednio do realizowanych zadań i rozliczany jest proporcjonalnie do udziału kwoty wkładu własnego w całkowitej wartości Projektu. Wkład własny uznaje się za wniesiony w kwocie, o której mowa w § 2 ust. 7, pod warunkiem rozliczenia kwot ryczałtowych, o których mowa w ust. 18²⁵.
25. W ramach kwoty ryczałtowej wydatki objęte finansowaniem krzyżowym (cross-financingiem) oraz inne wydatki objęte limitami, o których mowa w wytycznych

²⁵ W przypadku, gdy Beneficjent rozliczy tylko niektóre z kwot ryczałtowych wymienionych w ust. 18 wkład uznaje się za wniesiony tylko w części odpowiadającej rozliczonym kwotom.

wskazanych w § 1 pkt 45 lit. f lub Umowie, wykazywane są we wniosku o płatność do wysokości limitu określonego w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie.

26. W przypadku zrealizowania zadania objętego daną kwotą ryczałtową, wymienioną w ust. 18, niezgodnie z zakresem lub standardem określonym we wniosku o dofinansowanie, przy jednoczesnym osiągnięciu wskaźników rozliczających kwoty ryczałtowe, o których mowa w ust. 20, IP może uznać część wydatków objętych kwotą ryczałtową za niekwalifikowalne.

§ 3. OKRES REALIZACJI PROJEKTU

1. Rozpoczęciem okresu kwalifikowalności wydatków jest data 1 stycznia 2021 r., z wyłączeniem projektów objętych pomocą publiczną/pomocą de minimis, gdzie kwalifikowalność wydatków określona jest zgodnie z właściwymi przepisami prawa wspólnotowego i krajowego, obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia.
2. Okres realizacji Projektu ustala się zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie Projektu.
3. Na wniosek Beneficjenta IP może uznać za kwalifikowalne wydatki poniesione po okresie realizacji Projektu, pod warunkiem, że wydatki te odnoszą się do okresu realizacji Projektu oraz Beneficjent przedstawi je do rozliczenia we wniosku o płatność końcową wraz z uzasadnieniem. Nie dotyczy to kwot ryczałtowych, o których mowa w § 2 ust. 18.

§ 4. SYSTEM INFORMATYCZNY

1. Beneficjent²⁶ od daty zawarcia Umowy zobowiązuje się do wykorzystywania CST2021 w procesie rozliczania Projektu oraz komunikowania się z IP. Wykorzystanie CST2021 w związku z obsługą Projektu następuje co najmniej w zakresie:
 - a) wniosków o płatność,
 - b) harmonogramów płatności,
 - c) danych uczestników Projektu i podmiotów objętych wsparciem,
 - d) przechowywania wybranych informacji o zamówieniach publicznych²⁷ i kontraktach powiązanych z Projektem w zakresie wynikającym z załącznika XVII do Rozporządzenia ogólnego,
 - e) przechowania wybranych informacji o osobach zatrudnionych do realizacji Projektów,

²⁶W sytuacji, jeśli Projekt realizowany jest w partnerstwie obowiązek dotyczy również Partnera/Partnerów.

²⁷ Jeśli dotyczy

- f) przechowywania wybranych informacji o projektach grantowych i instrumentach finansowych dotyczących zamówień publicznych²⁸,
- g) innych dokumentów dotyczących realizacji, rozliczania, kontroli i monitorowania Projektu.
2. Przekazanie dokumentów, o których mowa w ust. 1 w formie elektronicznej nie zwalnia Beneficjenta²⁹ z obowiązku przechowywania oryginałów dokumentów i ich udostępniania podczas kontroli na miejscu.
 3. Beneficjent³⁰ i IP uznają za prawnie wiążące przyjęte w Umowie rozwiązania stosowane w zakresie komunikacji i wymiany danych w CST2021, bez możliwości kwestionowania skutków ich stosowania.
 4. Beneficjent³¹ ponosi pełną odpowiedzialność za użycie zasobów CST2021 przy wykorzystaniu posiadanych loginów i haseł oraz za dokumenty i informacje wprowadzone do CST2021.
 5. Beneficjent³² wyznacza osoby uprawnione do wykonywania w jego imieniu w CST2021 czynności związanych z realizacją Projektu i zgłasza je do IP. Wszelkie działania w CST2021 osób uprawnionych są traktowane w sensie prawnym jako działanie Beneficjenta. Zgłoszenie ww. osób jest dokonywane zgodnie z Załącznikiem nr 6 do Umowy.
 6. Beneficjent³³ zapewnia, że osoby, o których mowa w ust. 5, w ramach uwierzytelniania czynności dokonywanych w CST2021, wykorzystują kwalifikowany podpis elektroniczny zgodnie z definicją wynikającą z § 1 pkt 14 lub certyfikat niekwalifikowany generowany przez CST2021 (jako kod autoryzacyjny przesyłany na adres email danej osoby uprawnionej) do podpisywania wniosków o płatność. Beneficjent zapewnia, że nie udziela dostępu do konta założonego w CST2021 osobom nieupoważnionym.
 7. Wszystkie dokumenty, inne niż wniosek o płatność, wysłane w toku realizacji niniejszej Umowy za pośrednictwem CST2021, powinny przybrać formę

²⁸ Jeśli dotyczy.

²⁹ W sytuacji, jeśli Projekt realizowany jest w partnerstwie, obowiązek dotyczy również Partnera/Partnerów.

³⁰ W sytuacji, jeśli Projekt realizowany jest w partnerstwie, obowiązek dotyczy również Partnera/Partnerów.

³¹ W sytuacji, jeśli Projekt realizowany jest w partnerstwie, obowiązek dotyczy również Partnera/Partnerów.

³² W sytuacji, jeśli Projekt realizowany jest w partnerstwie, obowiązek dotyczy również Partnera/Partnerów.

³³ W sytuacji, jeśli Projekt realizowany jest w partnerstwie, obowiązek dotyczy również Partnera/Partnerów.

- elektroniczną, uwierzytelnioną w sposób określony w § 1 pkt 14. Dokumenty oraz wszelka korespondencja wysłana za pośrednictwem CST2021, a dotycząca przedmiotowego Projektu, uznana zostaje za skutecznie doręczoną w chwili jej wpływu na konto Beneficjenta lub IP w CST2021, z zastrzeżeniem § 10 ust. 18.
8. Beneficjent³⁴ zapewnia, że wszystkie osoby, o których mowa w ust. 5, przestrzegają Regulaminu bezpiecznego użytkowania Centralnego Systemu Teleinformatycznego (CST2021), o którym mowa w § 1 pkt 29.
 9. Beneficjent zobowiązuje się do każdorazowego informowania IP o nieautoryzowanym dostępie do danych Beneficjenta w CST2021 zgodnie z zapisami Regulaminu bezpiecznego użytkowania Centralnego Systemu Teleinformatycznego (CST2021), o którym mowa w § 1 pkt 29.
 10. W przypadku braku dostępu do CST2021 Beneficjent zgłasza zaistniały problem na adres e-mail: [Administradora Merytorycznego w IP](#)³⁵. W przypadku potwierdzenia awarii CST2021 i jej długotrwałego charakteru przez pracownika IP - proces rozliczania Projektu oraz komunikowania się z IP odbywa się drogą pisemną. Wszelka korespondencja papierowa, aby została uznana za wiążącą, musi zostać podpisana przez osoby uprawnione do składania oświadczeń w imieniu Beneficjenta.
 11. O usunięciu awarii CST2021 IP informuje Beneficjenta na adresy e-mail osób uprawnionych, wskazanych w Załączniku nr 6 do Umowy. Beneficjent zaś zobowiązuje się uzupełnić dane w CST2021 w zakresie dokumentów/wniosków o płatność itp. przekazanych drogą pisemną w terminie 3 dni roboczych od otrzymania tej informacji.
 12. Przedmiotem komunikacji przy wykorzystaniu CST2021 nie może być następujący zakres spraw i czynności:
 - a) zmiany treści Umowy (zawieranie aneksów), z wyłączeniem zmian harmonogramów płatności,
 - b) wypowiedzenie i rozwiązanie Umowy,
 - c) ustanowienie i wniesienie zabezpieczenia prawidłowej realizacji Umowy oraz zabezpieczenia zaliczki, o których mowa w § 8 Umowy,

³⁴ W sytuacji, jeśli Projekt realizowany jest w partnerstwie, obowiązek dotyczy również Partnera/Partnerów.

³⁵ ami.femp@mcp.malopolska.pl

d) dochodzenie zwrotu środków od Beneficjenta, o którym mowa w § 5 ust. 34 i w § 6, w tym prowadzenie postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji o zwrocie środków lub decyzji o zapłacie odsetek.

13. Na wszelkie pytania merytoryczne dotyczące korzystania z CST2021 Beneficjent ma możliwość uzyskania odpowiedzi od Administratora Merytorycznego w IP lub w Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich w Małopolsce. Wykaz Punktów zamieszczony jest na [stronie internetowej FEM 2021-2027](#)³⁶.

§ 5. ZASADY PRZEKAZYWANIA DOFINANSOWANIA – OGÓLNE

1. Dofinansowanie, o którym mowa w § 2 ust. 6 pkt 1 przekazywane będzie Beneficjentowi w formie zaliczki w wysokości określonej w harmonogramie płatności, pod warunkiem wniesienia zabezpieczenia do Umowy³⁷, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 16, w tym:
 - a) przez Bank Gospodarstwa Krajowego w zakresie finansowania UE. IP nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie lub brak przelewu ze strony Banku Gospodarstwa Krajowego;
 - b) przez IP w zakresie współfinansowania krajowego z budżetu państwa.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowanie może być wypłacane w formie refundacji kosztów poniesionych przez Beneficjenta.
3. Beneficjent wnioskuje o wypłatę środków w ramach dofinansowania oraz rozlicza się z wykonanych zadań poprzez wnioski o płatność.
4. Na wniosek Beneficjenta IP FEM może wyrazić zgodę na zmianę harmonogramu składania wniosków o płatność, co nie wymaga formy aneksu do Umowy. W uzasadnionych przypadkach IP FEM może zobowiązać Beneficjenta do przedstawienia dodatkowych informacji o postępie rzeczowo-finansowym Projektu.
5. Transze dofinansowania są przekazywane na odpowiedni rachunek bankowy określony w § 1 pkt 28.
6. Beneficjent przekazuje odpowiednią część dofinansowania na pokrycie wydatków związanych z realizacją zadań Partnera/Partnerów, zgodnie z Umową o partnerstwie. Wszystkie płatności dokonywane w związku z realizacją niniejszej Umowy, pomiędzy Beneficjentem a Partnerem/Partnerami, powinny być dokonywane za pośrednictwem odpowiedniego rachunku bankowego, o którym mowa w § 1 pkt 28, pod rygorem uznania poniesionych wydatków za niekwalifikowalne³⁸.

³⁶ <https://fundusze.malopolska.pl>

³⁷ Jeśli dotyczy.

³⁸ Jeśli dotyczy.

7. Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie poinformować IP o zmianie każdego rachunku bankowego, o którym mowa w § 1 pkt 28. Przedmiotowa zmiana skutkuje koniecznością aneksowania Umowy.
8. Dofinansowanie na realizację Projektu może być przeznaczone na sfinansowanie przedsięwzięć zrealizowanych w ramach Projektu przed podpisaniem niniejszej Umowy, o ile wydatki zostaną uznane za kwalifikowalne zgodnie z Wytocznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, SZOP FEM 2021-2027 oraz niniejszą Umową i dotyczyć będą okresu realizacji Projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie.
9. Pierwszy wniosek o płatność, będący podstawą wypłaty pierwszej transzy dofinansowania, składany jest niezwłocznie po podpisaniu Umowy.
10. Beneficjent składa drugi i kolejne wnioski o płatność zgodnie z harmonogramem płatności, o którym mowa w ust. 1, w terminie do 15 dni od zakończenia okresu rozliczeniowego, z zastrzeżeniem, że końcowy wniosek o płatność składany jest w terminie do 30 dni od dnia zakończenia okresu realizacji Projektu, przy jednoczesnym zwrocie niewykorzystanych transz dofinansowania na rachunek bankowy IP. Kwota niewykorzystanych środków, wynikająca z końcowego wniosku o płatność, podlega zwrotowi w terminie złożenia końcowego wniosku o płatność. W przypadku braku zwrotu środków w ww. terminie stosuje się odpowiednio przepisy § 6.
11. W przypadku wsparcia stanowiącego pomoc publiczną udzielaną przez IP/pomoc de minimis udzielaną przez IP lub Beneficjenta w ramach realizacji Programu mają zastosowanie wszelkie właściwe przepisy prawa wspólnotowego i krajowego dotyczące zasad udzielania tej pomocy, obowiązujące w momencie podpisania Umowy z Beneficjentem/Uczestnikiem Projektu³⁹.
12. Ostateczna wartość kosztów pośrednich Projektu zostanie potwierdzona na etapie zatwierdzania końcowego wniosku o płatność.
13. Wydatki bezpośrednio rozliczone zgodnie z kwotą ryczałtową są traktowane jako wydatki faktycznie poniesione.
14. Strony ustalają następujące warunki przekazania transzy dofinansowania, z zastrzeżeniem ust. 16:
 - 1) pierwsza transza dofinansowania przekazywana jest zgodnie z artykułem 74 Rozporządzenia ogólnego, w wysokości określonej w harmonogramie płatności, po zatwierdzeniu pierwszego wniosku o płatność. Warunkiem wypłaty transzy jest wniesienie zabezpieczenia, o którym mowa w § 8⁴⁰;
 - 2) kolejne transze dofinansowania (n+1) przekazywane są:

³⁹ W przypadku, gdy pomocy de minimis będzie udzielał Beneficjent lub Partner.

⁴⁰ Jeśli dotyczy.

- a) po złożeniu wniosku o płatność częściowo lub w całości rozliczającego ostatnią otrzymaną przez Beneficjenta transzę dofinansowania (n), potwierdzającego realizację Projektu i zasadność wypłaty kolejnej transzy;
 - b) po zatwierdzeniu przez IP wniosku o płatność rozliczającego przedostatnią transzę dofinansowania⁴¹ (n-1);
 - c) zgodnie z artykułem 74 Rozporządzenia ogólnego.
15. Beneficjent otrzyma należną kwotę nie później niż w terminie 80 dni, licząc od dnia przedłożenia przez Beneficjenta poprawnego wniosku o płatność, z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych. Bieg terminu płatności może zostać wstrzymany, jeżeli informacje przedstawione przez Beneficjenta nie pozwalają IP ustalić, czy ujęta we wniosku o płatność kwota jest należna. Beneficjent jest informowany o wstrzymaniu biegu terminu płatności.
16. Wypłata transz uzależniona jest od otrzymania środków z Komisji Europejskiej. Beneficjent oświadcza, że rozumie i akceptuje ryzyko związane z możliwością braku wypłaty środków, o których mowa w zdaniu pierwszym. W przypadku niemożności dokonania wypłaty transzy dofinansowania spowodowanej okresowym brakiem środków, Beneficjent ma prawo renegotjować harmonogram składania wniosków o płatność i harmonogram realizacji Projektu, o których mowa odpowiednio w § 5 ust. 4 i § 7 ust. 1 lit. d.
17. Odsetki bankowe od przekazanych Beneficjentowi transz dofinansowania podlegają zwrotowi na rachunek bankowy IP na koniec roku budżetowego, a w przypadku końcowego wniosku o płatność przed upływem 30 dni od dnia zakończenia okresu realizacji Projektu, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Odsetki zwracane są na rachunek wskazany przez IP.
18. W przypadku braku zwrotu odsetek, w terminie o którym mowa w ust. 17, wzywa się Beneficjenta do ich zwrotu w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.
19. Beneficjenci, którym w danym roku budżetowym przekazane zostały transze w formie zaliczki pochodzące ze środków niewygasających z upływem danego roku budżetowego, zobowiązani są do ich wydatkowania w części dotyczącej współfinansowania krajowego z budżetu państwa w terminie określonym w art. 181 ustawy o finansach publicznych. Niewykorzystana część dotycząca współfinansowania krajowego z budżetu państwa podlega zwrotowi w terminie określonym w art. 168 ustawy o finansach publicznych. IP po dokonaniu wypłaty środków informuje Beneficjenta o rodzaju środków, z których nastąpiła wypłata, terminie wydatkowania środków oraz o terminie zwrotu niewykorzystanej części dofinansowania. Od kwot zwróconych po ww. terminie nalicza się odsetki w

⁴¹ Zapis ten nie ma zastosowania przy przekazywaniu pierwszej i drugiej transzy dofinansowania.

wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu.

20. Zapisy ust. 19 nie mają zastosowania do dofinansowania przekazywanego z finansowania UE.

Wniosek o płatność

21. Beneficjent składa wnioski o płatność zgodnie z zapisami odpowiednio ust. 9, 10 i 25, co do zasady raz na trzy miesiące, w uzasadnionych przypadkach, za zgodą IP, raz na sześć miesięcy.
22. IP zastrzega sobie prawo żądania od Beneficjenta złożenia dodatkowego wniosku o płatność.
23. Beneficjent zobowiązuje się do przedkładania wraz z każdym wnioskiem o płatność:
 - a) informacji o wszystkich Uczestnikach i podmiotach objętych wsparciem Projektu, zgodnie z zakresem określonym w załączniku nr 3 do Umowy i na warunkach określonych w wytycznych, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. d;
 - b) dokumentów wskazanych w § 2 ust. 19.
24. Oprócz dokumentów wskazanych w ust. 23, Beneficjent zobowiązuje się przekazać IP wskazane przez nią inne dokumenty związane z realizacją zadań objętych kwotą ryczałtową w terminie 7 dni od dnia wezwania.
25. Beneficjent składa wniosek o płatność w CST2021 wraz z wymaganymi załącznikami określonymi w wytycznych, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. a, d oraz dokumenty, o których mowa w § 2 ust. 19.
26. W przypadku stwierdzenia braków formalnych lub merytorycznych w złożonym wniosku o płatność, IP może: dokonać uzupełnienia lub poprawienia wniosku o płatność, m.in. w zakresie oczywistych błędów lub na podstawie załączonych do wniosku o płatność dokumentów, o czym informuje Beneficjenta, albo wezwać Beneficjenta do poprawienia lub uzupełnienia wniosku o płatność lub do złożenia dodatkowych wyjaśnień w wyznaczonym terminie.
27. IP nie może poprawiać lub uzupełniać załączonych do wniosku o płatność dokumentów, o których mowa w § 2 ust. 19.
28. Beneficjent zobowiązuje się do usunięcia błędów z wniosku o płatność lub złożenia pisemnych wyjaśnień w wyznaczonym przez IP terminie, jednak nie krótszym niż 7 dni.
29. Nieusunięcie przez Beneficjenta braków lub błędów we wniosku o płatność w terminie wskazanym w ust. 28 może skutkować wycofaniem wniosku o płatność albo zatwierdzeniem wniosku o płatność wyłącznie w kwocie wydatków uznanych za kwalifikowalne.

30. Po zweryfikowaniu wniosku o płatność IP przekazuje Beneficjentowi, informację o wyniku weryfikacji wniosku o płatność.
31. W terminie 14 dni od daty otrzymania informacji, o której mowa w ust. 30, co do stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości, Beneficjent, zgodnie z art. 26 ust. 9 ustawy wdrożeniowej, ma prawo wnieść umotywowane pisemne zastrzeżenia do ustaleń IP w zakresie stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej. W przypadku, gdy IP nie przyjmie ww. zastrzeżeń, stosuje się odpowiednio zapisy § 9. W przypadku końcowego wniosku o płatność złożenie przez Beneficjenta pisemnych umotywowanych zastrzeżeń jest możliwe jedynie przed zatwierdzeniem wniosku o płatność.
32. Beneficjent zobowiązany jest do rozliczenia całości otrzymanego dofinansowania w końcowym wniosku o płatność.
33. Beneficjent jest zobowiązany do rozliczenia zaliczki rozumianego jako wykazanie we wniosku o płatność kwot ryczałtowych rozliczających zaliczkę i/lub zwrotu nierozliczonej kwoty ryczałtowej na rachunek bankowy IP FEM najpóźniej w określonym w Umowie terminie złożenia wniosku o płatność końcową. W przypadku niezłożenia wniosku o płatność na kwoty ryczałtowe wskazane we wniosku o dofinansowanie bądź niezwrócenia nierozliczonej kwoty ryczałtowej w terminie 14 dni od terminu rozliczenia zaliczki, od środków pozostałych do rozliczenia, przekazanych w ramach zaliczki, nalicza się odsetki. Wysokość odsetek określona będzie jak dla zaległości podatkowych, liczonych od dnia przekazania środków do dnia złożenia wniosku o płatność lub do dnia zwrotu niewykorzystanej części zaliczki na zasadach określonych w art. 189 Ustawy o finansach publicznych, zgodnie z ust. 34. Przy rozliczeniu zaliczki należy uwzględnić zasady określone w ust. 14.
34. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 33, IP wzywa Beneficjenta do zapłaty odsetek na zasadach określonych w art. 189 ust. 3 ustawy o finansach publicznych lub wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności o kwotę tych odsetek, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Po bezskutecznym upływie tego terminu, IP wydaje decyzję o zapłacie odsetek, o której mowa w art. 189 ust. 3b ustawy o finansach publicznych. Od decyzji tej przysługuje Beneficjentowi odwołanie do IZ za pośrednictwem IP. W przypadku, gdy Beneficjent nie dokonał zwrotu w terminie 14 dni od daty doręczenia ostatecznej decyzji, IP podejmie czynności zmierzające do odzyskania należnej kwoty z wykorzystaniem dostępnych środków prawnych.

Reguła proporcjonalności

35. Projekt rozliczany jest na etapie końcowego wniosku o płatność pod względem finansowym proporcjonalnie do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych wynikających z wniosku o dofinansowanie, co jest określane jako „reguła

proporcjonalności”, opisana w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.

36. Założenia merytoryczne Projektu, o których mowa w ust. 35, mierzone są poprzez wskaźniki produktu i rezultatu, określone we wniosku o dofinansowanie.
37. Za prawidłowo zrealizowaną część Projektu należy uznać część rozliczoną zgodnie z regułą proporcjonalności.
38. W przypadku nieosiągnięcia założeń merytorycznych Projektu, IP może uznać za niekwalifikowalne wszystkie wydatki lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach Projektu. Wysokość wydatków niekwalifikowalnych uzależniona jest od stopnia nieosiągnięcia założeń merytorycznych Projektu. Wydatki niekwalifikowalne obejmują wydatki związane z tym zadaniem merytorycznym/zadaniami merytorycznymi, którego/którego założenia nie zostały osiągnięte oraz proporcjonalnie koszty pośrednie.
39. IP może podjąć decyzję o zastosowaniu reguły proporcjonalności w przypadku niespełnienia kryteriów Projektu, dla których nie określono wskaźników produktu lub rezultatu.
40. IP może podjąć decyzję o odstąpieniu od rozliczenia Projektu zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku:
 - a) wystąpienia siły wyższej,
 - b) jeśli Beneficjent o to wnioskuje i należyście uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń Projektu.
41. Reguły proporcjonalności, określonej w § 5 ust. 35, nie stosuje się do wskaźników, o których mowa w § 2 ust. 20.

§ 6. ZASADY DOTYCZĄCE ZWROTU ŚRODKÓW

1. Jeżeli zostanie stwierdzone, że Beneficjent wykorzystał całość lub część dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy o finansach publicznych lub pobrał całość lub część dofinansowania w sposób nienależny lub w nadmiernej wysokości, zobowiązany jest do zwrotu całości lub części dofinansowania wraz z odsetkami, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków na rachunek bankowy Beneficjenta, na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych.
2. Zwrot środków może zostać dokonany przez pomniejszenie kolejnej płatności na rzecz Beneficjenta o kwotę podlegającą zwrotowi. Dotyczy to również odsetek, o których mowa w ust. 1. W przypadku wyrażenia zgody na pomniejszenie płatności o dochodzone środki, kwota płatności zostanie pomniejszona o należność główną wraz z odsetkami, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków do dnia wpływu do IP

- pisemnej zgody na pomniejszenie kolejnej płatności. Beneficjent zobowiązany jest do zasilenia Rachunku bankowego wyodrębnione dla projektu kwotą odpowiadającą wartości odsetek od kwoty nieprawidłowości, której dotyczy pomniejszenie.
3. W przypadku, gdy kwota do odzyskania jest wyższa niż kwota pozostająca do przekazania w ramach kolejnych transz dofinansowania lub nie jest możliwe dokonanie pomniejszenia, o którym mowa w ust. 2, a Beneficjent nie dokonał zwrotu w terminie 14 dni od daty doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 6, IP podejmie czynności zmierzające do odzyskania należnej kwoty z wykorzystaniem dostępnych środków prawnych.
 4. Zwroty dokonywane są na rachunki bankowe wskazane przez IP. W przypadku zwrotu środków na niewłaściwy rachunek bankowy zwrot uznaje się za niedokonany. Beneficjent jest zobowiązany do przesłania do IP wyciągów bankowych potwierdzających datę dokonania zwrotów na rachunki bankowe IP w terminie do 7 dni, licząc od daty przelewu. Przy dokonywaniu zwrotów środków na rachunki bankowe IP konieczne jest, aby w tytule operacji znajdowały się następujące dane: numer Projektu, numer i data wezwania do zwrotu środków, a w przypadku zwrotu na podstawie decyzji, o której mowa w ustawie o finansach publicznych – numer decyzji.
 5. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1, IP wzywa Beneficjenta, zgodnie z art. 207 ust. 8 ustawy o finansach publicznych do zwrotu środków lub do wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, o ile Beneficjent nie dokonał uprzednio dobrowolnie zwrotu środków w całości wraz z należnymi odsetkami.
 6. Po bezskutecznym upływie terminu określonego w ust. 5, IP wydaje decyzję, o której mowa w art. 207 ust. 9 ustawy o finansach publicznych.
 7. Decyzji, o której mowa w ust. 6 nie wydaje się, jeżeli dokonano zwrotu środków przed jej wydaniem.
 8. Zwrot dofinansowania wraz z odsetkami powinien nastąpić w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, na wskazany przez IP rachunek bankowy.
 9. Od decyzji, o której mowa w ust. 6 Beneficjentowi przysługuje odwołanie do IZ za pośrednictwem IP.
 10. W przypadkach, o których mowa w art. 207 ust. 4 ustawy o finansach publicznych Beneficjent zostaje wykluczony z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich⁴².

⁴² Zapisu nie stosuje się do podmiotów, o których mowa w art. 207 ust. 7 ustawy o finansach publicznych.

11. W sprawach nieuregulowanych ustawą o finansach publicznych do zagadnień związanych ze zwrotem środków stosuje się, na mocy art. 67 ustawy o finansach publicznych, przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572) i odpowiednio przepisy Działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 z późn. zm.).
12. IP w zakresie odzyskiwania należnych środków dofinansowania może skorzystać z zabezpieczenia, o którym mowa w § 8.

§ 7. PRAWA I OBOWIĄZKI BENEFICJENTA

1. Beneficjent jest zobowiązany do przekazywania do IP za pomocą CST2021 m.in.:
 - a) wniosków o płatność,
 - b) harmonogramów płatności;
 - c) danych uczestników Projektu i/lub podmiotów obejmowanych wsparciem zgodnie z załącznikiem nr 3 do Umowy. Dane te zbierane są w momencie rozpoczęcia udziału w Projekcie i należy je co do zasady wykazać w Systemie informatycznym w momencie rozpoczęcia udziału w pierwszej formie wsparcia w Projekcie;
 - d) szczegółowego harmonogramu realizacji zadań merytorycznych co do zasady do 20 dnia danego miesiąca na miesiąc kolejny w formie wskazanej przez IP lub jego aktualizacji po ww. dacie o ile dotyczy;
 - e) dokumentów, o których mowa w § 2 ust. 19.
2. Beneficjent oświadcza, że zapoznał się z treścią i zobowiązuje się do stosowania wytycznych wskazanych w § 1 pkt. 45, w tym zapisów Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, mając na względzie następujące zasady:
 - a) w przypadku zmiany wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków, zastosowanie ma najnowsza wersja wytycznych, z zastrzeżeniem lit. b i c;
 - b) do oceny kwalifikowalności poniesionych wydatków stosuje się wersję wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków, obowiązującą w dniu poniesienia danego wydatku, z uwzględnieniem lit. c i d;
 - c) w przypadku, gdy ogłoszona w trakcie realizacji Projektu (po podpisaniu Umowy) wersja wytycznych, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. f wprowadza rozwiązania korzystniejsze dla Beneficjenta, to w sytuacji wydatków poniesionych przed dniem stosowania nowej wersji wytycznych, stosuje się zasady korzystniejsze dla Beneficjenta, o ile wydatki w ramach zadeklarowanych kwot ryczałtowych nie zostały jeszcze zatwierdzone we wniosku o płatność;

- d) każda wersja wytycznych, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. f jest stosowana od dnia ogłoszenia komunikatu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”;
 - e) w przypadku zmiany wytycznych innych niż wskazane w lit. a zastosowanie mają przepisy przejściowe określone w tychże wytycznych, a w przypadku braku takich uregulowań obowiązują wytyczne wskazane w Umowie (§ 1 pkt 45) chyba, że strony Umowy określą inaczej.
3. Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, procedurami przewidzianymi w ramach Programu oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację Projektu oraz osiągnięcie celów i wskaźników zakładanych we wniosku o dofinansowanie.
 4. Beneficjent oświadcza, że w przypadku realizacji niniejszego Projektu nie następuje nakładanie się pomocy przyznanej w ramach FEM 2021-2027 z innymi środkami publicznymi (krajowymi lub zagranicznymi). W sytuacji uzyskania w przyszłości dofinansowania na realizację ww. Projektu ze środków publicznych, Beneficjent jest zobowiązany do poinformowania o tym IP w terminie do 30 dni od daty przyznania środków.
 5. W przypadku nałożenia się przyznanego w ramach FEM 2021-2027 dofinansowania z innymi środkami publicznymi (krajowymi lub zagranicznymi) w ramach Projektu, wypłacone środki, dla których nastąpiło podwójne finansowanie, podlegają zwrotowi na zasadach określonych w § 6.
 6. Beneficjent oświadcza, że nie podlega wykluczeniu z otrzymania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na podstawie art. 207 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.
 7. Niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatków, oznaczające w szczególności:
 - a) więcej niż jednokrotne przedstawienie do rozliczenia tego samego wydatku albo tej samej części wydatku ze środków UE w jakiegokolwiek formie (w szczególności dotacji, pożyczki, gwarancji/poręczenia);
 - b) rozliczenie zakupu używanego środka trwałego, który był uprzednio współfinansowany z udziałem środków UE;
 - c) rozliczenie kosztów amortyzacji środka trwałego uprzednio zakupionego z udziałem środków UE;

- d) rozliczenie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie rozliczenie rat opłacanych przez Beneficjenta w związku z leasingiem tego przedmiotu;
- e) objęcie kosztów kwalifikowalnych jednocześnie wsparciem w formie pożyczki i gwarancji/poręczenia;
- f) rozliczenie tego samego wydatku w kosztach pośrednich Projektu oraz kosztach bezpośrednich Projektu;
- g) otrzymanie na wydatki kwalifikowalne danego Projektu lub części Projektu dotacji z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż 100% wydatków kwalifikowalnych Projektu lub części Projektu.

8. Beneficjent zobowiązuje się do:

- a) przedstawiania na żądanie IP wszelkich dokumentów, informacji i wyjaśnień związanych z realizacją i kontrolą Projektu oraz jego funkcjonowaniem w okresie trwałości⁴³, w terminie określonym w wezwaniu;
- b) przestrzegania przepisów wspólnotowych w zakresie realizacji polityk horyzontalnych przy realizacji Projektu, w tym przestrzegania przepisów antydyskryminacyjnych⁴⁴, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. Pod pojęciem działań dyskryminujących rozumie się zachowania naruszające zasadę równego traktowania, w tym podejmowanie przez organy stanowiące samorządów terytorialnych stanowisk światopoglądowych (np. uchwał, rezolucji, deklaracji, apeli, oświadczeń, stanowisk, zaleceń) dyskryminujących osoby ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;
- c) poinformowania IP o zaprzestaniu działalności, zmianie formy organizacyjno-prawnej, fuzji, podziale podmiotu, złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości lub postawieniu w stan likwidacji albo podleganiu zarządowi komisarycznemu, umorzeniu prowadzonej względem niego egzekucji z uwagi na fakt, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych, bądź zawieszeniu swej działalności lub, gdy stał się przedmiotem postępowań prawnych o podobnym charakterze, w terminie do 5 dni od daty powzięcia wiadomości o wystąpieniu którejkolwiek z podanych wyżej okoliczności;
- d) poinformowania IP o każdorazowej zmianie adresu do korespondencji. W przypadku zaniedbania tego obowiązku wszelka korespondencja IP kierowana do Beneficjenta na nieaktualny adres będzie uznawana za doręczoną.

⁴³ Jeśli dotyczy.

⁴⁴ W sytuacji, jeśli Projekt realizowany jest w partnerstwie, obowiązek dotyczy również Partnera/Partnerów.

9. Beneficjent odpowiada za realizację Projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie, w tym za:
- a) osiągnięcie wskaźników produktu oraz rezultatu określonych we wniosku o dofinansowanie;
 - b) realizację Projektu w oparciu o harmonogram realizacji Projektu, określony we wniosku o dofinansowanie oraz harmonogram realizacji zadań merytorycznych zgodnie z § 7 ust. 1 lit. d;
 - c) zapewnienie realizacji Projektu przez personel Projektu posiadający kwalifikacje określone we wniosku o dofinansowanie;
 - d) zachowanie trwałości Projektu lub rezultatów⁴⁵;
 - e) zbieranie danych uczestników Projektu i podmiotów obejmowanych wsparciem, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi monitorowania, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. g;
 - f) zapewnienie stosowania zasad równościowych: zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości kobiet i mężczyzn, zgodnie z wytycznymi, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. c;
 - g) przetwarzanie danych osobowych zgodnie z RODO.
10. Beneficjent ponosi wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją Projektu.
11. Prawa i obowiązki Beneficjenta wynikające z Umowy nie mogą być przenoszone na rzecz osób trzecich bez uprzedniej zgody IP. Naruszenie obowiązku, o którym mowa w zdaniu pierwszym, może skutkować rozwiązaniem Umowy w trybie, o którym mowa w § 14 ust. 2.
12. Beneficjent oraz Partner/Partnerzy (jeśli dotyczy) są zobowiązani do współpracy z IZ, IP oraz podmiotami zewnętrznymi, realizującymi badanie ewaluacyjne na zlecenie IZ, IP lub innego uprawnionego podmiotu. Beneficjent oraz Partner/Partnerzy są zobowiązani do zbierania i przekazywania każdorazowo na wniosek ww. podmiotów danych administracyjnych, dokumentów i udzielania informacji na temat Projektu, niezbędnych do przeprowadzenia badania ewaluacyjnego. Ponadto Beneficjent oraz Partner/Partnerzy wskazują w zapisach umowy z uczestnikiem projektu obowiązek poddania się przez niego ewaluacji oraz udostępnienia swoich danych, w tym danych teleadresowych.

⁴⁵ Jeśli dotyczy.

13. W przypadku realizowania Projektu przez Beneficjenta działającego w formie partnerstwa Umowa o partnerstwie określa odpowiedzialność Beneficjenta oraz Partnera/Partnerów wobec osób trzecich za działania wynikające z Umowy.
14. Beneficjent ponosi odpowiedzialność względem IP za realizację Projektu przez Partnera/Partnerów⁴⁶.
15. Beneficjent zapewnia, że osoby dysponujące środkami dofinansowania Projektu, tj. osoby upoważnione do podejmowania wiążących decyzji finansowych w imieniu Beneficjenta, nie są prawomocnie skazane za przestępstwo przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo skarbowe. Beneficjent weryfikuje ten fakt na podstawie oświadczenia tej osoby przed jej zaangażowaniem do Projektu.
16. Ocena kwalifikowalności realizacji zadań objętych kwotą ryczałtową dokonywana jest przede wszystkim w trakcie realizacji Projektu poprzez weryfikację wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli Projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji Projektu lub w siedzibie Beneficjenta. Ocena kwalifikowalności realizacji zadań objętych kwotą ryczałtową jest prowadzona także po zakończeniu realizacji Projektu w zakresie obowiązków nałożonych na Beneficjenta Umową oraz wynikających z przepisów prawa.
17. W chwili przyznawania pomocy de minimis znajdują zastosowanie wszelkie właściwe przepisy prawa wspólnotowego i krajowego dotyczące zasad jej udzielania. Beneficjent oświadcza, że znane mu są obowiązki wynikające z udzielania pomocy de minimis, w tym w szczególności obowiązek weryfikacji limitów pomocy de minimis, wydawanie zaświadczeń o udzieleniu pomocy de minimis oraz obowiązek sporządzania i przedstawiania Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów sprawozdań o udzielonej pomocy de minimis, wynikający z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 702). W przypadku realizacji projektów w partnerstwie, obowiązki, o których mowa w zdaniu drugim dotyczą również Partnera/Partnerów.
18. IP zastrzega sobie prawo do otrzymywania od Beneficjenta informacji o udzielonej pomocy de minimis w terminach wskazanych przez IP.
19. Beneficjent jest zobowiązany przekazywać do IP, w terminie 14 dni od dnia otrzymania, kopie informacji pokontrolnych lub innych dokumentów spełniających te funkcje, powstałych w toku kontroli prowadzonych przez inne niż IP, a uprawnione do tego instytucje, jeżeli kontrole te dotyczyły przedmiotowego Projektu.

⁴⁶ Jeśli dotyczy.

20. Jeżeli Projekt realizowany jest w partnerstwie, Beneficjent zobowiązuje Partnera/Partnerów, poprzez zawarcie w Umowie o partnerstwie stosownych postanowień, do przestrzegania obowiązków wynikających z niniejszej Umowy.
21. Beneficjent oraz Partner (jeżeli dotyczy) zobowiązany jest do stosowania zasad równościowych na wszystkich etapach wdrażania Projektu (w tym w odniesieniu do uczestników Projektu) oraz do realizacji Projektu w oparciu o Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027, mając w szczególności na względzie Standardy dostępności dla polityki spójności na lata 2021-2027.
22. Beneficjent oraz Partner (jeżeli dotyczy) zobowiązany jest do realizacji Projektu zgodnie z przepisami wspólnotowymi w zakresie realizacji polityk horyzontalnych, w tym zgodnie z zasadami antydyskryminacyjnymi, o których mowa w ust 8 lit. b, zasadami równościowymi⁴⁷, prawami i wolnościami określonymi w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.) oraz Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. U. UE. C. z 2007 r. Nr 303, str. 1 z późn. zm.), na wszystkich etapach realizacji projektu, w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji, zakresu projektu i Beneficjenta (oraz Partnera – jeżeli dotyczy).
23. Jeżeli Beneficjent i/lub Partner (jeżeli dotyczy) realizował Projekt, lub jego część, niezgodnie z przepisami wspólnotowymi w zakresie realizacji polityk horyzontalnych, w tym niezgodnie z zasadami antydyskryminacyjnymi o których mowa w ust. 8 lit. b Umowy, zasadami równościowymi, prawami i wolnościami określonymi w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej lub w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, w przypadku uchylania się Beneficjenta i/lub Partnera od realizacji działań naprawczych, IP FEM może uznać część wydatków Projektu za niekwalifikowalne, lub może rozwiązać Umowę bez wypowiedzenia.
24. IP zobowiązuje Beneficjenta do zapewnienia udziału w Projekcie osobom z niepełnosprawnościami, w tym poprzez możliwość zastosowania mechanizmu racjonalnych usprawnień, zgodnie z wytycznymi, o których mowa w § 1 pkt 45 lit. c.
25. W przypadku rażących lub notorycznych naruszeń Standardów dostępności lub uchylania się Beneficjenta i/lub Partnera od realizacji działań naprawczych, IP może uznać część wydatków Projektu za niekwalifikowalne.
26. Beneficjent zobowiązuje się do przestrzegania art. 51 Rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz. U. UE. L. z 2014 r. Nr 229, str. 1 z późn. zm.),, a w szczególności zakazu udzielania

⁴⁷ Zasady równościowe: zasada równości szans i niedyskryminacji oraz zasada równości szans kobiet i mężczyzn.

bezpośredniego lub pośredniego wsparcia, w tym udzielania finansowania i pomocy finansowej lub przyznawania jakichkolwiek innych korzyści w ramach programu Unii, Euratomu lub krajowego programu państwa członkowskiego, na rzecz jakichkolwiek osób prawnych, podmiotów lub organów z siedzibą w Rosji, które w ponad 50% są własnością publiczną lub są pod kontrolą publiczną.

27. Beneficjent zobowiązuje się w okresie realizacji Projektu do prowadzenia biura Projektu (w tym w ramach własnej siedziby, filii, delegatury, oddziału czy innej formy działalności) na terenie województwa małopolskiego z przechowywaną pełną dokumentacją wdrażanego Projektu oraz zapewnienia uczestnikom Projektu możliwości osobistego kontaktu z kadrą Projektu – w sposób systematyczny i regularny. Powyższe oznacza, że:

- a) biuro Projektu jest dostępne (zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027) oraz czynne w godzinach pracy Beneficjenta co najmniej od poniedziałku do piątku (minimum 6 godzin dziennie z dostępnym co najmniej jednym pracownikiem);
- b) w biurze Projektu realizowane są zadania personelu Projektu odpowiedzialnego za faktyczną realizację i zarządzanie Projektem, w tym personelu upoważnionego do reprezentowania Beneficjenta.

28. Beneficjent zobowiązuje się do współpracy z IP w celu zapewnienia, że żaden z uczestników Projektu nie otrzymuje jednocześnie wsparcia w więcej niż jednym projekcie z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, dofinansowanym ze środków EFS+. W szczególności Beneficjent na etapie rekrutacji wymaga od uczestników złożenia oświadczenia, którego wzór stanowi Załącznik nr 9 do Umowy⁴⁸.

29. Beneficjent zobowiązuje się do zapewnienia mechanizmów dotyczących unikania konfliktu interesów osób uczestniczących w wykonaniu budżetu UE, zgodnie z przepisem art. 61 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) nr 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylającego rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U.UE.L.2018.193.1), jak również zapewnienia odpowiednich mechanizmów weryfikacji bezstronności przy realizacji zadań w projekcie.

⁴⁸ Jeśli dotyczy.

§ 8. ZABEZPIECZENIE NALEŻYTEGO WYKONANIA ZOBOWIĄZAŃ WYNIKAJĄCYCH Z UMOWY⁴⁹

1. Beneficjent wnosi zabezpieczenie prawidłowej realizacji Umowyna kwotę nie mniejszą niż PLN (słownie:), stanowiącą 150% najwyższej transzy dofinansowania Projektu, wskazanej w harmonogramie płatności, ale nie więcej niż 100% kwoty dofinansowania.
2. Zabezpieczenie prawidłowej realizacji Umowy składane jest przez Beneficjenta w dniu jej podpisania, a najpóźniej do dnia złożenia pierwszego wniosku o płatność.
3. W przypadku, gdy wartość dofinansowania, o którym mowa w § 2 ust. 6 zdanie pierwsze, nie przekracza 10 000 000 PLN lub Beneficjent jest podmiotem świadczącym usługi publiczne lub usługi w ogólnym interesie gospodarczym, o których mowa w art. 93 i art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jest instytutem badawczym, w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 534) zabezpieczenie ustanawiane jest w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową⁵⁰ (załącznik nr 8 do Regulaminu konkursu).
4. Jeżeli w przypadkach, o których mowa w ust. 3 nie jest możliwe ustanowienie zabezpieczenia w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową albo Beneficjent wskaże jako preferowaną jedną z następujących form zabezpieczeń⁵¹:
 - 1) pieniężnej;
 - 2) poręczenia bankowego lub poręczenia spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, z tym, że zobowiązanie kasy jest zawsze zobowiązaniem pieniężnym;
 - 3) gwarancji bankowej;
 - 4) gwarancji ubezpieczeniowej;
 - 5) poręczenia, o którym mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości;
 - 6) weksla z poręczeniem wekslowym banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej;

⁴⁹ Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, § 8 nie ma zastosowania do beneficjenta programu finansowanego z udziałem środków europejskich będącego jednostką sektora finansów publicznych albo fundacją, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, a także do Banku Gospodarstwa Krajowego. W przypadku, gdy zabezpieczenie nie jest wymagane, § 8 należy wykreślić.

⁵⁰ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

⁵¹ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

- 7) zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego;
 - 8) zastawu rejestrowego na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów; w przypadku, gdy mienie objęte zastawem może stanowić przedmiot ubezpieczenia, zastaw ustanawiany jest wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia mienia będącego przedmiotem zastawu;
 - 9) przewłaszczenia rzeczy ruchomych Beneficjenta na zabezpieczenie;
 - 10) hipoteki; w przypadku, gdy IP uzna to za konieczne, hipoteka ustanawiana jest wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości będącej przedmiotem hipoteki;
 - 11) poręczenia według prawa cywilnego przez osobę, której stan majątkowy nie budzi wątpliwości co do możliwości zaspokojenia z jej majątku
- zabezpieczenie ustanawia się w tej formie.
5. W przypadku, gdy wartość dofinansowania, o którym mowa w § 2 ust. 6 zdanie pierwsze, przekracza 10 000 000 PLN zabezpieczenie ustanawiane jest na wartość 150% najwyższej transzy dofinansowania, wskazanej w harmonogramie płatności, ale nie więcej niż 100% kwoty dofinansowania, w jednej lub kilku z następujących form wybranych przez IP⁵²:
- 1) pieniężnej;
 - 2) poręczenia bankowego lub poręczenia spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, z tym, że zobowiązanie kasy jest zawsze zobowiązaniem pieniężnym;
 - 3) gwarancji bankowej;
 - 4) gwarancji ubezpieczeniowej;
 - 5) poręczenia, o którym mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości;
 - 6) weksła z poręczeniem wekslowym banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej;
 - 7) zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego;
 - 8) zastawu rejestrowego na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów; w przypadku, gdy mienie objęte zastawem może stanowić przedmiot ubezpieczenia, zastaw ustanawiany jest wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia mienia będącego przedmiotem zastawu;

⁵² Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

- 9) przewłaszczenia rzeczy ruchomych Beneficjenta na zabezpieczenie;
 - 10) hipoteki; w przypadku, gdy IP uzna to za konieczne, hipoteka ustanawiana jest wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości będącej przedmiotem hipoteki;
 - 11) poręczenia według prawa cywilnego przez osobę, której stan majątkowy nie budzi wątpliwości co do możliwości zaspokojenia z jej majątku.
6. W przypadku zawarcia przez Beneficjenta z IP kilku umów o dofinansowanie w ramach jednego programu finansowanego z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego albo EFS+, realizowanych równocześnie, jeżeli łączna wartość dofinansowania wynikająca z tych umów przekracza 10 000 000 PLN - zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z Umowy, której podpisanie powoduje przekroczenie tego limitu oraz każdej kolejnej umowy ustanawiane jest na warunkach określonych w ust. 5.
 7. Zabezpieczenie, o którym mowa w ust. 1, ustanawiane jest na okres od dnia zawarcia niniejszej Umowy do upływu okresu trwałości, o którym mowa w § 13 lub do dnia upływu przedawnienia zobowiązania do zwrotu środków w związku z naruszeniem trwałości. W przypadku projektów, w których Beneficjent nie jest zobowiązany do zachowania trwałości, zabezpieczenie ustanawiane jest do czasu końcowego rozliczenia Projektu lub do dnia upływu przedawnienia zobowiązania do zwrotu środków z tytułu nieprawidłowości w związku z realizacją projektu.
 8. W przypadku rozliczenia przez Beneficjenta całości zaliczki w ramach Projektu, w którym zabezpieczenie ustanowione było w formie, o której mowa w ust. 5, może ono ulec zmianie na wniosek Beneficjenta i przyjąć formę weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową. Rozpatrując wniosek Beneficjenta, IP bierze pod uwagę potrzebę należytego zabezpieczenia zobowiązań wynikających z Umowy oraz dotychczasowy przebieg realizacji Projektu.
 9. W przypadku wydłużenia terminu realizacji Projektu, Beneficjent jest zobowiązany do odpowiedniego wydłużenia okresu obowiązywania ustanowionego zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 4 i 5.
 10. Zwrot dokumentu stanowiącego zabezpieczenie Umowy lub zwolnienie zabezpieczenia następuje na wniosek Beneficjenta – po ostatecznym rozliczeniu Umowy, tj. po zatwierdzeniu końcowego wniosku o płatność w Projekcie oraz zwrocie środków niewykorzystanych przez Beneficjenta, z zastrzeżeniem ust. 12 i 13.
 11. W przypadku niewystąpienia Beneficjenta o zwrot dokumentów stanowiących zabezpieczenie Umowy po upływie terminu wskazanego w ust. 7, zabezpieczenie zostanie komisyjnie zniszczone.

12. W przypadku wszczęcia postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji o zwrocie środków lub decyzji o zapłacie odsetek na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych lub postępowania sędowo-administracyjnego w wyniku zaskarżenia takiej decyzji lub w przypadku prowadzenia egzekucji administracyjnej, do czasu zwrotu środków przez Beneficjenta nie można dokonać zwrotu Beneficjentowi dokumentu stanowiącego zabezpieczenie Umowy.
13. W przypadku, gdy wniosek o dofinansowanie przewiduje trwałość Projektu lub rezultatów, zwrot dokumentu stanowiącego zabezpieczenie lub zwolnienie zabezpieczenia następuje po upływie okresu trwałości, z zastrzeżeniem, że nie została uruchomiona procedura odzyskiwania środków.
14. W przypadku, gdy zabezpieczenie prawidłowej realizacji Umowy ustanawiane jest w formie innej niż weksel in blanco, koszty ustanowienia i zniesienia zabezpieczenia ponosi Beneficjent⁵³.

§ 9. KOREKTY FINANSOWE I POMNIEJSZENIA WARTOŚCI WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH

1. W przypadku stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej, na każdym etapie realizacji Projektu IP dokonuje pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych i/lub nakłada korektę finansową na Projekt, co może skutkować obniżeniem finansowania UE oraz współfinansowania krajowego z budżetu państwa, o których mowa w § 2 ust. 6 pkt 1.
2. Stwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości i nałożenie korekty finansowej lub pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych odbywa się na podstawie przepisów ustawy wdrożeniowej oraz ustawy o finansach publicznych.
3. W przypadku stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości:
 - a) przed złożeniem przez Beneficjenta wniosku o płatność – Beneficjent przedkładając IP wniosek o płatność nie powinien wykazywać wydatków wynikających z nieprawidłowej realizacji zadań objętych kwotą ryczałtową. W przypadku projektów finansowanych ze środków zaliczki, stwierdzenie nieprawidłowości przed złożeniem wniosku o płatność, nakłada na Beneficjenta obowiązek dokonania zwrotu dofinansowania, proporcjonalnie w części dotyczącej finansowania UE i współfinansowania krajowego z budżetu państwa od wydatków uznanych za niekwalifikowalne wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków do dnia zwrotu, na rachunek bankowy wskazany przez IP, na zasadach określonych w § 6;

⁵³ Wydatki poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację Umowy mogą być rozliczone w ramach kosztów pośrednich Projektu.

- b) przed zatwierdzeniem wniosku o płatność – IP dokonuje pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez Beneficjenta o kwotę wydatków poniesionych nieprawidłowo, proporcjonalnie w części odpowiadającej finansowaniu UE i współfinansowaniu krajowemu z budżetu państwa. W przypadku projektów finansowanych ze środków zaliczki, stwierdzenie nieprawidłowości przed zatwierdzeniem wniosku o płatność, nakłada na beneficjenta obowiązek dokonania zwrotu dofinansowania, proporcjonalnie w części dotyczącej finansowania UE i współfinansowania krajowego z budżetu państwa od wydatków uznanych za niekwalifikowalne wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków do dnia zwrotu, na rachunek bankowy wskazany przez IP na zasadach określonych w § 6;
 - c) w uprzednio zatwierdzonym wniosku o płatność – IP nakłada korektę finansową oraz wszczyna procedurę odzyskiwania od Beneficjenta kwoty odpowiadającej finansowaniu UE i współfinansowaniu krajowemu z budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków do dnia zwrotu, na rachunek bankowy wskazany przez IP, na zasadach określonych w § 6. Zwrot powinien być dokonany zgodnie z montażem, w jakim była dokonana wypłata środków. Poziom dofinansowania określony w § 2 ust. 6 ulega obniżeniu;
 - d) w postaci niedopełnienia przez Beneficjenta obowiązków w zakresie archiwizacji dokumentów – IP nakłada korektę finansową lub pomniejsza wartość wydatków kwalifikowalnych;
 - e) w postaci niewykonania zaleceń pokontrolnych – IP nakłada korektę finansową lub pomniejsza wartość wydatków kwalifikowalnych;
 - f) w postaci niewykonania wskaźnika w projekcie – IP nakłada korektę finansową lub pomniejsza wartość wydatków kwalifikowalnych⁵⁴;
 - g) w postaci nieosiągnięcia bądź niezachowania w okresie trwałości projektu wskaźników rezultatu, wskazanych we wniosku o dofinansowanie – IP nakłada korektę finansową proporcjonalnie do okresu, w którym trwałość projektu nie została zachowana lub procentu niezrealizowanego wskaźnika.
4. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zatwierdzonym wniosku o płatność, którego źródłem finansowania jest wkład własny, ulega on obniżeniu, co może spowodować obniżenie poziomu finansowania UE i współfinansowania krajowego z budżetu państwa dla projektu.

⁵⁴ Nie dotyczy wskaźników określonych w § 2 ust. 20.

5. Wysokość korekty finansowej lub pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych w przypadku określonym w ust. 3 lit. d – g IP ustala indywidualnie, mając na względzie wagę oraz charakter nieprawidłowości.
6. W przypadku nałożenia korekty finansowej i/lub pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych koszty pośrednie rozliczane zgodnie ze stawką ryczałtową ulegają proporcjonalnemu obniżeniu i podlegają procedurze zwrotu zgodnie z zasadami określonymi w § 6.
7. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 lit. b, jeżeli Beneficjent nie zgadza się ze stwierdzeniem wystąpienia nieprawidłowości oraz pomniejszeniem wartości wydatków kwalifikowalnych wynikających z realizacji zadań objętych kwotą ryczałtową ujętych we wniosku o płatność, może zgłosić umotywowane pisemne zastrzeżenia zgodnie z zasadami i terminami określonymi w § 5 ust. 31.

§ 10. KONTROLA

1. Beneficjent zobowiązuje się poddać kontroli w zakresie prawidłowości realizacji Projektu dokonywanej przez IP oraz inne podmioty uprawnione do jej prowadzenia. Kontrola może mieć charakter planowy albo doraźny.
2. Kontrola planowa Projektu może obejmować następujące rodzaje kontroli:
 - a) kontrola w miejscu realizacji Projektu lub siedzibie Beneficjenta, jest formą weryfikacji wydatków mającą na celu potwierdzenie w szczególności, że:
 - współfinansowane towary i usługi zostały dostarczone,
 - faktyczny stan realizacji Projektu jest zgodny z Umową i odpowiada informacjom ujętym we wnioskach o płatność oraz w innych dokumentach przekazywanych do IP,
 - wydatki zadeklarowane przez Beneficjentów w związku z realizowanym Projektem zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z wymaganiami programu oraz z regułami unijnymi i krajowymi;
 - b) kontrola w miejscu realizacji Projektu prowadzona w formie wizyty monitoringowej (np. w miejscu szkolenia, stażu, konferencji). Celem wizyt monitoringowych może być m.in. wczesne identyfikowanie ewentualnych zagrożeń i nieprawidłowości, monitorowanie postępu w realizacji Projektu, weryfikacja sposobu realizacji Projektu w miejscu wykonywania zadań merytorycznych. Weryfikacja Projektu podczas wizyty monitoringowej może obejmować m.in.: sprawdzenie postępu w realizacji wykonanych prac oraz czy produkty zostały dostarczone, usługi wykonane i roboty zrealizowane, realizację obowiązków w zakresie informacji i promocji, sprawdzenie faktycznej liczby uczestników w zadaniach merytorycznych objętych Projektem;

- c) kontrola trwałości⁵⁵ obowiązuje w odniesieniu do Projektu obejmującego wydatki ponoszone jako cross-financing w rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027 lub rezultatów wskazanych we wniosku o dofinansowanie. Kontrola trwałości służy sprawdzeniu, czy w odniesieniu do współfinansowanego Projektu nie zaszła jedna z okoliczności, o których mowa w art. 65 Rozporządzenia ogólnego. Kontrola trwałości może być prowadzona w miejscu, gdzie był realizowany Projekt lub w siedzibie podmiotu kontrolowanego.
3. Kontrola doraźna przeprowadzana jest w miejscu realizacji Projektu lub siedzibie Beneficjenta. Kontrola w trybie doraźnym jest przeprowadzana z uwzględnieniem, w odpowiednim zakresie, warunków, o których mowa w wytycznych, w odniesieniu do kontroli systemowej albo weryfikacji wydatków. Zakres przedmiotowy kontroli doraźnej jest określany indywidualnie.
 4. Kontrola może zostać przeprowadzona w okresie, o którym mowa w § 13 ust. 16, zarówno w siedzibie Beneficjenta, w siedzibie podmiotu, o którym mowa w § 1 pkt 20⁵⁶, w siedzibie Partnera/Partnerów⁵⁷, jak i w miejscu realizacji Projektu i/lub każdym miejscu bezpośrednio związanym z realizacją Projektu, przy czym niektóre czynności kontrolne mogą być prowadzone w siedzibie podmiotu kontrolującego na podstawie danych i dokumentów zamieszczonych w CST2021 i innych dokumentów przekazywanych przez Beneficjenta lub Partnera/Partnerów⁵⁸, w terminach, o których mowa w ust. 5 i 6. W przypadku projektów zakładających zlecenie usług przez Beneficjenta podmiotom trzecim dopuszcza się możliwość przeprowadzenia czynności kontrolnych u tych podmiotów. W uzasadnionych przypadkach, m. in. gdy wsparcie w ramach Projektu jest udzielane w formule zdalnej, możliwe jest prowadzenie czynności kontrolnych zdalnie, za pośrednictwem kanałów komunikacji elektronicznej.
 5. Beneficjent jest zawiadamiany o terminie, zakresie i rodzaju planowanej kontroli, o której mowa w ust. 2 lit. a, c na co najmniej 5 dni przed terminem rozpoczęcia kontroli.
 6. O terminie oraz zakresie kontroli doraźnej IP zawiadamia Beneficjenta na co najmniej 3 dni przed rozpoczęciem kontroli. Dopuszcza się sytuację, w której Beneficjent nie zostanie poinformowany o tym rodzaju kontroli.
 7. Kontrolę Projektu przeprowadza się na podstawie pisemnego imiennego upoważnienia do kontroli.

⁵⁵ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

⁵⁶ Jeśli dotyczy.

⁵⁷ Jeśli dotyczy.

⁵⁸ Jeśli dotyczy.

8. Beneficjent jest zobowiązany w ramach kontroli planowej oraz doraźnej na miejscu:
 - a) udostępnić instytucji kontrolującej dokumenty związane bezpośrednio z realizacją Projektu, w szczególności dokumenty umożliwiające potwierdzenie kwalifikowalności wydatków (w tym dokumenty związane z realizacją zadań objętych kwotą ryczałtową) – z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej;
 - b) zapewnić dostęp do pomieszczeń i terenu realizacji Projektu lub pomieszczeń kontrolowanego Projektu, zapewnić dostęp do związanych z Projektem systemów teleinformatycznych, w tym baz danych, kodów źródłowych i innych dokumentów elektronicznych wytworzonych w ramach Projektu;
 - c) umożliwić sporządzenie, a na żądanie osoby kontrolującej sporządzić kopie, odpisy lub wyciągi z dokumentów oraz zestawienia lub obliczenia sporządzane na podstawie dokumentów związanych z realizacją Projektu;
 - d) udzielić wyjaśnień dotyczących realizacji Projektu.
9. Jeżeli jest to konieczne do stwierdzenia kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach Projektu, Beneficjent jest zobowiązany udostępnić Instytucji kontrolującej również dokumenty niezwiązane bezpośrednio z jego realizacją.
10. Instytucja kontrolująca, w celu potwierdzenia prawidłowości i kwalifikowalności poniesionych wydatków, w związku z podejrzeniem wystąpienia nadużycia finansowego lub złożenia przez Beneficjenta niewystarczających wyjaśnień, może zwrócić się o złożenie wyjaśnień do innych niż Beneficjent podmiotów lub osób zaangażowanych w realizację Projektu, w tym uczestników Projektu, grantobiorców, ostatecznych odbiorców, wykonawców lub podwykonawców. Te podmioty lub te osoby są obowiązane udzielić wyjaśnień lub udostępnić instytucji kontrolującej dokumenty dotyczące realizacji Projektu.
11. W trakcie kontroli Kontrolujący ma w szczególności prawo do:
 - a) swobodnego poruszania się po terenie jednostki kontrolowanej bez obowiązku uzyskania przepustki, z wyjątkiem miejsc podlegających szczególnej ochronie z uwagi na tajemnicę państwową;
 - b) wglądu oraz tworzenia kopii i odpisów dokumentów, związanych z działalnością jednostki kontrolowanej w zakresie dotyczącym kontroli (z zachowaniem przepisów o tajemnicy chronionej prawem);
 - c) wglądu w informacje zawarte w elektronicznych systemach komputerowych jednostki kontrolowanej w zakresie dotyczącym kontroli;
 - d) przeprowadzania oględzin obiektów i składników majątkowych w zakresie dotyczącym kontroli;

- e) żądania ustnych i pisemnych wyjaśnień od Beneficjenta w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli (w przypadku odmowy wykonania tych czynności Kontrolujący sporządza adnotację, którą zamieszcza w informacji pokontrolnej);
 - f) wglądu do dokumentów, na podstawie których wyliczany jest wkład własny;
 - g) zabezpieczania materiałów dowodowych;
 - h) żądania odpisów, zestawień i wyciągów z badanych dokumentów, których prawdziwość potwierdza Beneficjent;
 - i) sprawdzania przebiegu określonych czynności w zakresie dotyczącym kontroli;
 - j) sporządzania adnotacji na skontrolowanych dokumentach;
 - k) przyjmowania oświadczeń.
12. Kontrolujący podlegają przepisom o bezpieczeństwie i higienie pracy oraz przepisom o postępowaniu z materiałami i dokumentami ustawowo chronionymi obowiązującymi w danej jednostce kontrolowanej.
13. Kontrolujący dokonują ustalenia stanu faktycznego na podstawie oględzin oraz zebranych w toku kontroli dowodów. Oględziny przeprowadza się w obecności Beneficjenta lub osoby reprezentującej Beneficjenta. Kontrolujący, w celu potwierdzenia prawidłowości i kwalifikowalności poniesionych wydatków, mogą zwrócić się o złożenie wyjaśnień lub oświadczeń przez osoby zaangażowane w realizację Projektu. Obecność Beneficjenta lub osoby reprezentującej Beneficjenta nie jest konieczna, w przypadku wystąpienia okoliczności opisanych w art. 25 ust.11 ustawy wdrożeniowej.
14. Z czynności kontrolnej polegającej na oględzinach oraz przyjęciu ustnych wyjaśnień lub oświadczeń sporządza się protokół. Protokół podpisują: osoba kontrolująca i pozostałe osoby uczestniczące w tej czynności.
15. W przypadku zauważonych braków lub rozbieżności w dokumentacji projektowej Beneficjent jest informowany podczas kontroli o konieczności dostarczenia do IP brakujących dokumentów. Na tę okoliczność sporządza się odpowiednią adnotację w liście sprawdzającej do kontroli/protokole z oględzin i/lub z przyjęcia ustnych wyjaśnień i oświadczeń.
16. Ustalenia poczynione w trakcie kontroli, o których mowa w ust. 2 oraz ust. 3, mogą prowadzić do skorygowania wydatków kwalifikowalnych rozliczonych w ramach Projektu.
17. IP doręcza Beneficjentowi informację pokontrolną w terminie do 30 dni od daty przeprowadzenia kontroli Projektu lub od dnia dostarczenia przez Beneficjenta wyjaśnień/uzupełnień/dokumentacji. W przypadku konieczności dokonania dodatkowych czynności wskazany termin 30-dniowy ulega przerwaniu.

18. Instytucja kontrolująca doręcza Beneficjentowi informację pokontrolną wymagającą potwierdzenia odbioru, zgodnie z ustawą o doręczeniach elektronicznych z dnia 18 listopada 2020 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1045).
19. Podmiot kontrolowany ma prawo do zgłoszenia, na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej lub w postaci papierowej, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu informacji pokontrolnej, podpisanych, umotywowanych zastrzeżeń do tej informacji. Termin na wniesienie zastrzeżeń do informacji pokontrolnej przez podmiot kontrolowany rozpoczyna bieg od dnia następnego po dniu doręczenia tej informacji.
20. Termin, o którym mowa w ust. 19 może zostać przedłużony przez IP na czas oznaczony, na wniosek Beneficjenta złożony przed upływem terminu zgłoszenia zastrzeżeń. Jeżeli do informacji pokontrolnej nie zgłoszono zastrzeżeń, ostatecznej informacji pokontrolnej nie sporządza się.
21. IP ma prawo sprostowania (poprawienia) w informacji pokontrolnej, w każdym czasie, z urzędu lub na wniosek Beneficjenta, oczywistych omyłek. Informację o zakresie sprostowania przekazuje się bez zbędnej zwłoki Beneficjentowi.
22. IP rozpatruje zastrzeżenia do informacji pokontrolnej w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia zgłoszenia tych zastrzeżeń. Podjęcie przez IP, w trakcie rozpatrywania zastrzeżeń, czynności lub działań, o których mowa w ust. 23, każdorazowo przerywa bieg terminu.
23. W trakcie rozpatrywania zastrzeżeń, IP ma prawo przeprowadzić dodatkowe czynności kontrolne lub żądać przedstawienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień.
24. Instytucja kontrolująca, po rozpatrzeniu zastrzeżeń, sporządza w terminie nie dłuższym niż 10 dni ostateczną informację pokontrolną, zawierającą skorygowane ustalenia kontroli lub pisemne stanowisko do zastrzeżeń wraz z uzasadnieniem odmowy skorygowania ustaleń. Ostateczna informacja pokontrolna lub pisemne stanowisko do zastrzeżeń są niezwłocznie doręczane podmiotowi kontrolowanemu.
25. Zastrzeżenia, o których mowa w ust. 19, mogą zostać w każdym czasie wycofane. Zastrzeżenia, które zostały wycofane, IP pozostawia bez rozpatrzenia.
26. Informację pokontrolną/ostateczną informację pokontrolną w razie potrzeby uzupełnia się o zalecenia pokontrolne.
27. Informacja pokontrolna/ostateczna informacja pokontrolna zawiera termin przekazania IP informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia. Termin wyznacza się, uwzględniając charakter tych zaleceń.

28. Do ostatecznej informacji pokontrolnej oraz do stanowiska do zastrzeżeń nie przysługuje możliwość ponownego złożenia zastrzeżeń.
29. Beneficjent w wyznaczonym terminie informuje IP o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych.
30. W przypadku projektów podlegających kontroli, wyniki kontroli potwierdzające prawidłową realizację Projektu lub usunięcie uchybień i nieprawidłowości wskazanych w informacji pokontrolnej/ostatecznej informacji pokontrolnej, zgodnie z wydanymi zaleceniami, są warunkiem dokonania płatności końcowej na rzecz Beneficjenta lub końcowego rozliczenia Projektu.
31. Brak wykonania zaleceń pokontrolnych może skutkować nałożeniem korekty finansowej / pomniejszeniem wartości wydatków kwalifikowalnych na zasadach określonych w § 9 Umowy lub obniżeniem stawki ryczałtowej kosztów pośrednich na zasadach określonych w § 2 ust. 12 Umowy.
32. Beneficjent zobowiązuje się zapewnić IP prawo wglądu we wszystkie dokumenty, w tym dokumenty w wersji elektronicznej związane z realizacją Projektu, przez cały okres ich przechowywania określony w § 13 ust. 16, a także udostępnić do oględzin miejsce realizacji Projektu w trakcie jego realizacji i w okresie trwałości⁵⁹
33. Podczas kontroli Beneficjent i/lub Partner/Podmiot realizujący Projekt zapewnia obecność osób upoważnionych do udzielenia wyjaśnień na temat procedur, wydatków i innych zagadnień związanych z realizacją Projektu.
34. W trakcie kontroli projektu weryfikowana będzie zgodność projektu z zasadami równościowymi – zasadą równości kobiet i mężczyzn oraz zasadą równości szans i niedyskryminacji.

§ 11. KOMUNIKACJA I WIDOCZNOŚĆ (OBOWIĄZKI INFORMACYJNE I PROMOCYJNE DOTYCZĄCE WSPARCIA Z UE)

1. Beneficjent jest zobowiązany do wypełniania obowiązków informacyjnych i promocyjnych, w tym informowania społeczeństwa o dofinansowaniu Projektu przez Unię Europejską, zgodnie z Rozporządzeniem ogólnym (w szczególności z załącznikiem IX - Komunikacja i widoczność), zapisami niniejszej Umowy, w tym powołanymi w niej dokumentami oraz zgodnie z zapisami „Podręcznika wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji”. W razie kolizji treści powyższych dokumentów, dokumenty wymienione wcześniej mają pierwszeństwo przed wymienionymi później.
2. W okresie realizacji Projektu, o którym mowa w § 3 Beneficjent jest zobowiązany do:

⁵⁹ Jeśli dotyczy.

- 1) umieszczania w widoczny sposób znaku Funduszy Europejskich, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej (jeśli dotyczy; wersja pełnokolorowa), loga Województwa Małopolskiego i znaku Unii Europejskiej na:
 - a) wszystkich prowadzonych działaniach informacyjnych i promocyjnych dotyczących Projektu,
 - b) wszystkich dokumentach i materiałach (m.in. produkty drukowane lub cyfrowe) podawanych do wiadomości publicznej,
 - c) wszystkich dokumentach i materiałach dla osób i podmiotów uczestniczących w Projekcie,
 - d) produktach, sprzęcie, pojazdach, aparaturze itp., powstałych lub zakupionych z Projektu, poprzez umieszczenie trwałego oznakowania w postaci naklejek,
- 2) umieszczenia trwałej tablicy informacyjnej podkreślającej fakt otrzymania dofinansowania z UE w miejscu realizacji Projektu, obejmującego inwestycje rzeczowe lub zainstalowaniu zakupionego sprzętu, w odniesieniu do:
 - a) projektów wspieranych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, których całkowity koszt przekracza 500 000 EUR,
 - b) projektów wspieranych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus lub Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, których całkowity koszt przekracza 100 000 EUR⁶⁰.

Tablica musi być umieszczona niezwłocznie po rozpoczęciu fizycznej realizacji Projektu lub zainstalowaniu zakupionego sprzętu aż do końca okresu trwałości Projektu.

- 3) w przypadku projektów innych niż te, o których mowa w pkt 2, umieszczenia w widocznym miejscu realizacji Projektu przynajmniej jednego trwałego plakatu o minimalnym formacie A3 lub podobnej wielkości elektronicznego wyświetlacza, podkreślającego fakt otrzymania dofinansowania z UE,
- 4) umieszczenia krótkiego opisu Projektu na oficjalnej stronie internetowej Beneficjenta, jeśli ją posiada i na jego stronach mediów społecznościowych. Opis Projektu musi zawierać:
 - a) tytuł Projektu lub jego skróconą nazwę,

⁶⁰ Całkowity koszt projektu obejmuje koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne. Koszt projektu należy przeliczyć według kursu Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc podpisania Umowy o dofinansowanie.

- b) podkreślenie faktu otrzymania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej przez zamieszczenie znaku Funduszy Europejskich, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej i znaku Unii Europejskiej,
 - c) zadania, działania, które będą realizowane w ramach Projektu (opis, co zostanie zrobione, zakupione etc.),
 - d) grupy docelowe (do kogo skierowany jest Projekt, kto z niego skorzysta),
 - e) cel lub cele Projektu,
 - f) efekty, rezultaty Projektu (jeśli opis zadań, działań nie zawiera opisu efektów, rezultatów),
 - g) wartość Projektu (całkowity koszt Projektu),
 - h) wysokość wkładu Funduszy Europejskich.
- 5) jeżeli projekt ma znaczenie strategiczne⁶¹ lub jego całkowity koszt przekracza 10 mln EUR⁶², zorganizowania wydarzenia lub działania informacyjno-promocyjnego (np. konferencję prasową, wydarzenie promujące projekt, prezentację projektu na targach branżowych) w ważnym momencie realizacji projektu, np. na otwarcie projektu, zakończenie projektu lub jego ważnego etapu np. rozpoczęcie inwestycji, oddanie inwestycji do użytkowania itp.
- Do udziału w wydarzeniu informacyjno-promocyjnym należy zaprosić z co najmniej 4-tygodniowym wyprzedzeniem przedstawicieli KE i IZ za pośrednictwem poczty elektronicznej promocjaFE@umwm.malopolska.pl oraz EMPL-B5-UNIT@ec.europa.eu.
- 6) dokumentowania działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych w ramach Projektu.
3. Beneficjent, który realizuje Projekt o całkowitym koszcie przekraczającym 5 mln EUR⁶³, informuje IZ i IP o:
- 1) planowanych wydarzeniach informacyjno-promocyjnych związanych z Projektem,

⁶¹ Projekt, który wnosi znaczący wkład w osiągnięcie celów programu i który podlega szczególnym środkom dotyczącym monitorowania i komunikacji.

⁶² Całkowity koszt projektu obejmuje koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne. Koszt projektu należy przeliczyć według kursu Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc podpisania Umowy o dofinansowanie.

⁶³ Całkowity koszt projektu obejmuje koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne. Koszt projektu należy przeliczyć według kursu Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc podpisania Umowy o dofinansowanie.

- 2) innych planowanych wydarzeniach i istotnych okolicznościach związanych z realizacją Projektu, które mogą mieć znaczenie dla opinii publicznej i mogą służyć budowaniu marki Funduszy Europejskich.
4. Beneficjent przekazuje informacje o planowanych wydarzeniach, o których mowa w ust. 3, na co najmniej 14 dni przed wydarzeniem za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres IZ promocjaFE@umwm.malopolska.pl oraz na adres IP [wydarzenia@mcp.malopolska.pl](mailto:w wydarzenia@mcp.malopolska.pl). Informacja powinna wskazywać dane kontaktowe osób ze strony Beneficjenta zaangażowanych w wydarzenie.
 5. Każdorazowo na prośbę IZ, Beneficjent jest zobowiązany do zorganizowania wspólnego wydarzenia informacyjno-promocyjnego dla mediów (np. briefingu prasowego, konferencji prasowej) z przedstawicielami IZ.
 6. Jeśli Beneficjent realizuje projekty, w których przewidziany jest udział uczestników projektu, Beneficjent zobowiązany jest do rzetelnego i regularnego wprowadzania aktualnych danych do wyszukiwarki wsparcia dla potencjalnych beneficjentów i uczestników projektów, dostępnej na Portalu Funduszy Europejskich.
 7. W przypadku niewywiązania się Beneficjenta z obowiązków określonych w ust. 2 pkt 1 lit. a - c oraz pkt 2-5, IP wzywa Beneficjenta do podjęcia działań zaradczych w terminie i na warunkach określonych w wezwaniu. W przypadku braku wykonania przez Beneficjenta działań zaradczych, o których mowa w wezwaniu, IP pomniejsza maksymalną kwotę dofinansowania, o której mowa w § 2 ust. 6 o wartość nie większą niż 3 % tego dofinansowania, zgodnie z wykazem pomniejszenia wartości dofinansowania projektu w zakresie obowiązków komunikacyjnych, który stanowi Załącznik nr 8 do Umowy. W takim przypadku IP w drodze jednostronnego oświadczenia woli, które jest wiążące dla Beneficjenta, dokona zmiany maksymalnej kwoty dofinansowania, o której mowa w § 2 ust. 6, o czym poinformuje Beneficjenta w formie pisemnej lub elektronicznej, wzywając go jednocześnie do odpowiedniej zmiany Harmonogramu Projektu/Płatności. Jeżeli w wyniku pomniejszenia dofinansowania okaże się, że Beneficjent otrzymał środki w kwocie wyższej niż maksymalna wysokość dofinansowania, o której mowa w zdaniu poprzednim, różnica podlega zwrotowi bez odsetek w terminie i na zasadach określonych przez IP. Po bezskutecznym upływie terminu do zwrotu, następuje on w trybie i na zasadach określonych w art. 207 ustawy o finansach publicznych.
 8. W przypadku stworzenia przez osobę trzecią utworów, w rozumieniu art.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2509 z późn. zm.), związanych z komunikacją i widocznością (np. zdjęcia, filmy, broszury, ulotki, prezentacje multimedialne na temat Projektu), powstałych w ramach Projektu, Beneficjent zobowiązuje się do uzyskania od tej osoby majątkowych praw autorskich do tych utworów.

9. Każdorazowo, na wniosek IK UP, IZ, IP i unijnych instytucji lub organów i jednostek organizacyjnych, Beneficjent zobowiązuje się do udostępnienia tym podmiotom utworów związanych komunikacją i widocznością (np. zdjęcia, filmy, broszury, ulotki, prezentacje multimedialne na temat Projektu) powstałych w ramach Projektu.
10. Na wniosek IK UP, IZ, IP i unijnych instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Beneficjent zobowiązuje się do udzielenia tym podmiotom nieodpłatnej i niewyłącznej licencji do korzystania z utworów związanych z komunikacją i widocznością (np. zdjęcia, filmy, broszury, ulotki, prezentacje multimedialne na temat Projektu) powstałych w ramach Projektu w następujący sposób:
- 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terytorium innych państw członkowskich UE,
 - 2) na czas nieoznaczony bez możliwości wypowiedzenia,
 - 3) bez ograniczeń co do liczby egzemplarzy i nośników, w zakresie następujących pól eksploatacji:
 - a) utrwalanie – w szczególności drukiem, zapisem w pamięci komputera i na nośnikach elektronicznych, oraz zwielokrotnianie, powielanie i kopiowanie tak powstałych egzemplarzy dowolną techniką,
 - b) rozpowszechnianie oraz publikowanie w dowolny sposób (w tym poprzez: wyświetlanie lub publiczne odtwarzanie lub wprowadzanie do pamięci komputera i sieci multimedialnych, w tym Internetu) – w całości lub w części, jak również w połączeniu z innymi utworami,
 - c) publiczna dystrybucja utworów lub ich kopii we wszelkich formach (np. książka, broszura, CD, Internet),
 - d) udostępnianie, w tym unijnym instytucjom, organom lub jednostkom organizacyjnym Unii, Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa, IZ, IP i Instytucji Wdrażającej oraz ich pracownikom oraz publiczne udostępnianie przy wykorzystaniu wszelkich środków komunikacji (np. Internet),
 - e) przechowywanie i archiwizowanie w postaci papierowej albo elektronicznej,
 - 4) z prawem do udzielania osobom trzecim sublicencji na warunkach i polach eksploatacji, o których mowa w ust. 10.
11. Znaki graficzne oraz obowiązkowe wzory tablic, plakatów i naklejek są określone w „Księdze Tożsamości Wizualnej marki Fundusze Europejskie 2021-2027” oraz w „Podręczniku wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji” i dostępne na stronie

<https://fundusze.malopolska.pl> pod adresem
<https://fundusze.malopolska.pl/promocja>.

12. Zmiana adresów poczty elektronicznej, wskazanych w ust. 2 pkt 5) i ust. 4 i strony internetowej wskazanej w ust. 11 nie wymaga aneksowania Umowy. Instytucja poinformuje Beneficjenta o tym fakcie w formie pisemnej lub elektronicznej, wraz ze wskazaniem daty, od której obowiązuje zmieniony adres. Zmiana jest skuteczna z chwilą doręczenia informacji Beneficjentowi.
13. Beneficjent przyjmuje do wiadomości, że objęcie dofinansowaniem oznacza umieszczenie danych Beneficjenta w publikowanym przez IZ wykazie projektów⁶⁴.
14. Beneficjent, jeśli korzysta ze środków z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych, stosuje przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. 2021 poz. 953 z późn. zm.).

§ 12. ZMIANY W UMOWIE I PROJEKCIE

1. Beneficjent może dokonywać zmian w Projekcie pod warunkiem ich zgłoszenia do IP za pośrednictwem CST2021 przed planowanym zakończeniem realizacji Projektu i uzyskania odpowiedzi IP w terminie do 30 dni (od złożenia kompletnej dokumentacji), z zastrzeżeniem ust. 2. Zmiany wpływające na treść Umowy wymagają formy aneksu do Umowy.
2. Beneficjent, co do zasady, nie może dokonywać zmian w Projekcie dotyczących wysokości kwot ryczałtowych, o których mowa w § 2 ust. 18 oraz wskaźników, o których mowa w § 2 ust. 20.
3. Beneficjent jest zobowiązany do osiągnięcia wartości docelowej mierzalnych wskaźników Projektu określonych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie.
4. W razie zmian w prawie krajowym lub wspólnotowym wpływających na wysokość wydatków kwalifikowalnych w Projekcie, IP ma prawo renegocjować Umowę z Beneficjentem.
5. W razie wystąpienia niezależnych od Beneficjenta okoliczności powodujących konieczność wprowadzenia zmian do Projektu, Beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego zgłoszenia zmian, zgodnie z zapisami ust. 1.
6. Zmiany w Umowie nie mogą prowadzić do zwiększenia dofinansowania określonego w § 2 ust. 6, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach może nastąpić zwiększenie dofinansowania, o którym mowa w § 2 ust. 6, z zastrzeżeniem zachowania zgodności z przepisami prawa i wwytycznymi, o których mowa w § 1 pkt 45.

⁶⁴ Zgodnie z art. 49 ust. 3 i 5 rozporządzenia ogólnego.

Zmiana wymaga formy aneksu do Umowy. Zwiększenie dofinansowania jest niedopuszczalne w przypadku Projektu objętego zasadami pomocy publicznej/pomocy de minimis, jeżeli prowadziłyby to do naruszenia tych zasad oraz w Projektach, w których dokonano korekty finansowej.

8. W projekcie, za zgodą IP, mogą zostać wprowadzone jedynie takie zmiany, które:
 - nie wpłynęłyby na wynik oceny Projektu w sposób, który skutkowałby negatywną oceną Projektu; wprowadzone zmiany muszą być zgodne z wytycznymi, zapisami SZOP FEM 2021-2027, obowiązującymi limitami oraz obowiązującymi przepisami prawa albo
 - wynikają z wystąpienia okoliczności niezależnych od Beneficjenta, których nie mógł przewidzieć, działając z należytą starannością, oraz zmieniony Projekt w wystarczającym stopniu będzie przyczyniał się do realizacji celów programu.

§ 13. TRWAŁOŚĆ PROJEKTU I ARCHIWIZACJA DOKUMENTÓW

1. Beneficjent zobowiązuje się do zachowania trwałości Projektu zgodnie z art. 65 Rozporządzenia ogólnego, Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021- 2027 oraz przepisami wynikającymi z udzielenia pomocy publicznej/pomocy de minimis, wnioskiem o dofinansowanie, w stosunku do:
 - a) trwałości infrastruktury w okresie lat od daty płatności końcowej na rzecz Beneficjenta⁶⁵,
 - b) trwałości rezultatów opisanych w § 16 w okresie⁶⁶,
 - c) trwałości wynikającej z przepisów w zakresie udzielenia pomocy publicznej/pomocy de minimis⁶⁷.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. a za termin rozpoczęcia okresu trwałości uważa się dzień przekazania Beneficjentowi środków ostatniej płatności na rzecz Projektu przez IP (liczony od dnia obciążenia rachunku bankowego IP). W przypadku braku wypłaty płatności końcowej ww. okres liczony jest od dnia zatwierdzenia wniosku o płatność końcową. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. b za termin rozpoczęcia okresu trwałości uważa się datę zakończenia realizacji Projektu.
3. Naruszenie trwałości Projektu następuje, gdy zajdzie którakolwiek z poniższych okoliczności:

⁶⁵ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

⁶⁶ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

⁶⁷ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

- a) zaprzestanie lub przeniesienie działalności produkcyjnej poza region na poziomie NUTS 2, w którym dana operacja otrzymała wsparcie;
 - b) zmiana własności elementu infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależną korzyść;
 - c) istotna zmiana wpływająca na charakter operacji, jej cele lub warunki wdrażania, mogąca doprowadzić do naruszenia jej pierwotnych celów.
4. Obowiązek zachowania zasady trwałości nie występuje w sytuacji, gdy Beneficjent zaprzestał działalności z powodu ogłoszenia upadłości niewynikającej z oszustwa w rozumieniu przepisów art. 65 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego.
 5. Stwierdzenie naruszenia zachowania trwałości o którym mowa w ust. 1 lit. a oznacza konieczność zwrotu na zasadach określonych w § 6 środków otrzymanych na realizację Projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania trwałości, chyba że przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej/ pomocy de minimis stanowią inaczej.
 6. W przypadku niezachowania trwałości rezultatów wskazanych w § 16 w okresie, o którym mowa w ust. 1 lit. b, IP ma prawo do nałożenia korekty finansowej lub pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych na zasadach określonych w § 9 Umowy.
 7. W przypadku naruszenia trwałości projektu okres naruszenia trwałości projektu liczony jest do końca trwania okresu trwałości projektu. Naruszonego okresu trwałości nie można przywrócić, co oznacza, że nie będzie podlegało ponownej weryfikacji, czy Beneficjent przywrócił trwałość.
 8. Ciężar dowodu utrzymania okresu trwałości spoczywa na Beneficjencie. W przypadkach braku możliwości ustalenia przez Beneficjenta daty dokonania naruszenia trwałości Projektu zobowiązany on będzie do dokonania zwrotu całości otrzymanego dofinansowania wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, od dnia wypłaty środków.
 9. Zachowanie trwałości podlega kontroli. Kontrola trwałości może być prowadzona w miejscu realizacji Projektu lub w siedzibie Beneficjenta, zgodnie z procedurą określoną w § 10.

Kontrola trwałości służy sprawdzeniu, czy w odniesieniu do współfinansowanych projektów nie zaszła jedna z okoliczności, o których mowa w art. 65 Rozporządzenia ogólnego. Może być ona rozszerzona o kontrolę innych elementów podlegających weryfikacji po zakończeniu realizacji Projektu, a w szczególności o sprawdzenie:

- a) występowania podwójnego finansowania, zwłaszcza w kontekście możliwości zmiany kwalifikowalności podatku od towarów i usług,

- b) zachowania celu Projektu, definiowanego poprzez osiągnięcie i utrzymanie wskaźników rezultatu,
 - c) poprawności przechowywania dokumentów,
 - d) zachowania zasad informacji i promocji Projektu,
 - e) zachowania zasad udzielenia pomocy publicznej.
10. Beneficjent zobowiązuje się do przedkładania do IP sprawozdań z monitorowania Projektu w okresie trwałości. Zakres oraz termin składania ww. dokumentów zostanie określony przez IP nie później niż na miesiąc przed zakończeniem realizacji Projektu.
- a) Pierwsze sprawozdanie powinno być przesłane po upływie roku od daty przekazania płatności końcowej/zatwierdzenia wniosku o płatność końcową lub zakończenia okresu realizacji Projektu. Termin na złożenie sprawozdania wynosi 14 dni od zakończenia pierwszego roku trwałości.
 - b) Kolejne sprawozdania, jeśli będą wymagane należy składać w terminie i zakresie wskazanym przez IP.
 - c) W przypadku ostatniego roku sprawozdawczego okres trwałości kończy się z upływem dnia, który datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca.
11. Sprawozdanie i inne wskazane przez IP dokumenty wynikające ze specyfiki danego Działania należy przesłać poprzez CST2021.
12. IP dokonuje pierwszej weryfikacji przesłanych sprawozdań/dokumentów w terminie 60 dni od momentu otrzymania. W przypadku wystąpienia błędów/niejasności w przedłożonym sprawozdaniu, Beneficjent wzywany jest do złożenia poprawionego sprawozdania/dokumentów oraz do uzupełnienia lub złożenia dodatkowych wyjaśnień w terminie wskazanym przez IP. Zakończenie procesu weryfikacji sprawozdania następuje w terminie do 120 dni od momentu jego otrzymania przez IP. Beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego informowania IP o wszelkich okolicznościach mogących mieć wpływ na nieutrzymanie trwałości Projektu lub wskaźników i celu Projektu.
13. Dokumentacja związana z realizacją Projektu zamieszczona w ramach CST2021, podlegać będzie ogólnym zasadom archiwizacji.
14. Beneficjent ma obowiązek przechowywania i archiwizowania pozostałej dokumentacji związanej z realizacją Projektu, w tym w szczególności załączników przesyłanych w CST2021.
15. Beneficjent ma obowiązek przechowywania i archiwizowania dokumentacji ogólnej Projektu (m.in. oryginałów Umowy o dofinansowanie, aneksów), dokumentacji merytorycznej (m.in. oryginałów dokumentów dotyczących realizowanego wsparcia, zatrudnienia personelu Projektu, zakupów sprzętu i

wyposażenia – certyfikatów, gwarancji, licencji, aktów notarialnych, umów zawieranych w związku z realizowanym Projektem, oryginałów dokumentów potwierdzających przeprowadzenie działań o charakterze promocyjnym), oryginałów informacji z kontroli przeprowadzanych przez uprawnione do tego podmioty.

16. Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją Projektu przez okres pięciu lat od dnia 31 grudnia roku, w którym został zatwierdzony końcowy wniosek o płatność w ramach Projektu. Bieg terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym, zostaje przerwany w przypadku wszczęcia postępowania administracyjnego lub sądowego dotyczącego wydatków rozliczonych w Projekcie albo na należycie uzasadniony wniosek Komisji Europejskiej, o czym Beneficjent jest informowany za pośrednictwem CST2021 lub pisemnie.
17. IP może przedłużyć termin, o którym mowa w ust. 16, informując o tym Beneficjenta przed upływem tego terminu.

§ 14. ROZWIĄZANIE UMOWY

1. IP może wypowiedzieć Umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia, jeżeli:
 - a) Beneficjent wykorzystał w całości bądź w części przekazane środki na cel inny niż określony w Projekcie, z zastrzeżeniem ust. 2 lit. b;
 - b) Beneficjent i/lub Partner (jeśli dotyczy) realizował Projekt, bądź jego część, niezgodnie z przepisami prawa krajowego i wspólnotowego, niezgodnie z przepisami wspólnotowymi w zakresie realizacji polityk horyzontalnych, w tym niezgodnie z zasadami antydyskryminacyjnymi o których mowa § 7 ust. 8 lit. b Umowy, zasadami równościowymi, prawami i wolnościami określonymi w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej lub w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w tym nie przestrzegał przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. Pod pojęciem działań dyskryminujących rozumie się zachowania naruszające zasadę równego traktowania, w tym podejmowanie przez organy stanowiące samorządów terytorialnych stanowisk światopoglądowych (np. uchwał, rezolucji, deklaracji, apeli, oświadczeń, stanowisk, zaleceń) dyskryminujących osoby ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;
 - c) Beneficjent nie wniósł zabezpieczenia w formie i terminie określonym w § 8;
 - d) Beneficjent pomimo wezwania nie złożył wniosku o płatność końcową;
 - e) Beneficjent złożył podrobione, przerobione lub stwierdzające nieprawdę dokumenty w celu uzyskania dofinansowania w ramach niniejszej Umowy;

- f) Beneficjent zaprzestał działalności lub zmienił formę organizacyjno-prawną lub doszło do fuzji lub podziału podmiotu, lub został postawiony w stan likwidacji lub gdy podlega zarządowi komisarycznemu lub gdy zawiesił swoją działalność lub stał się przedmiotem postępowań o podobnym charakterze lub, gdy nie przedstawił informacji, o których mowa w § 7 ust. 8 lit. c.
2. IP może wypowiedzieć niniejszą Umowę z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia, jeżeli:
 - a) Beneficjent nie realizuje Projektu zgodnie z postanowieniami Umowy;
 - b) Beneficjent wykorzystuje dofinansowanie niezgodnie z Umową;
 - c) Beneficjent uchyla się od możliwości przeprowadzenia kontroli, w tym wizyty monitoringowej przez uprawnione instytucje;
 - d) Beneficjent nie przedłożył, pomimo pisemnego wezwania przez IP, wniosku o płatność pośrednią dla Projektu, bądź korekty wniosku o płatność pośrednią lub końcową, bądź nie złożył uzupełnień;
 - e) Beneficjent nie przedkłada do IP we wskazanym terminie wyjaśnień/uzupełnień, o które był proszony;
 - f) Beneficjent nie zrealizował pełnego zakresu rzeczowego Projektu, określonego we wniosku i/lub nie osiągnął wskaźników produktu i rezultatu Projektu w terminie i wysokości, określonej we wniosku, z wyłączeniem zmian wprowadzonych na podstawie zgody IP, wyrażonej zgodnie z zapisami § 12;
 - g) Beneficjent odmówił podpisania aneksu do Umowy, który umożliwia realizację Projektu zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego i krajowego oraz wytycznymi;
 - h) Beneficjent naruszył trwałość Projektu;
 - i) Beneficjent nie przedstawił na żądanie IP wszelkich dokumentów, informacji i wyjaśnień związanych z kontrolą Projektu;
 - j) Beneficjent naruszył § 7 ust. 11.
 3. Niniejsza Umowa może zostać rozwiązana za porozumieniem stron, na wniosek każdej ze stron, w wyniku wystąpienia okoliczności, które uniemożliwiają dalsze wykonywanie obowiązków w niej zawartych.
 4. W przypadku wypowiedzenia/rozwiązania Umowy z powodów, o których mowa w ust. 1 i 2, lub 3 Beneficjent jest zobowiązany do zwrotu całości lub części otrzymanego dofinansowania wraz z odsetkami naliczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia przekazania środków na rachunek Beneficjenta na zasadach określonych w § 6.
 5. W przypadku rozwiązania Umowy z przyczyn związanych z naruszeniem przepisów wspólnotowych w zakresie realizacji polityk horyzontalnych, w tym

przepisów antydyskryminacyjnych, zasad równościowych, praw i wolności określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej lub w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (naruszenie § 7 ust. 16, ust. 17 lub ust. 21 niniejszej Umowy), beneficjent zostaje wykluczony z możliwości uzyskania wsparcia ze środków FEM, do momentu aż w następczo składanym wniosku o dofinansowanie wykaże, że podjął skuteczne działania naprawcze, w zakresie naruszenia skutkującego rozwiązaniem niniejszej Umowy.

6. Niezależnie od przyczyny wypowiedzenia/rozwiązania Umowy Beneficjent zobowiązany jest do archiwizowania dokumentacji związanej z realizacją Projektu, zgodnie z przepisami § 13.
7. Rozwiązanie Umowy nie powoduje ustania obowiązków Beneficjenta wynikających z § 10, 11, 13, 17, które jest on zobowiązany wykonywać w dalszym ciągu.
8. Przepis ust. 7 nie dotyczy sytuacji, gdy w związku z rozwiązaniem Umowy wszystkie wydatki poniesione w ramach Projektu są uznane za niekwalifikowalne, poza obowiązkiem archiwizacji dokumentacji, o którym mowa w §13.
9. W przypadku wypowiedzenia oraz rozwiązania Umowy o dofinansowanie za porozumieniem stron do doręczeń zastosowanie mają postanowienia rozdziału 8 (art. 39-49) ustawy z dnia 14 czerwca 1960 Kodeks postępowania administracyjnego.

§ 15. OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

Zasady przetwarzania danych osobowych określone są w załączniku nr 3 do Umowy, pn. Zasady przetwarzania danych osobowych.

§ 16. WARUNKI REALIZACJI SPECYFICZNE DLA DANEGO TYPU PROJEKTU

1. Kwota wydatków w Projekcie w ramach finansowania krzyżowego (cross-financingu), o ile dotyczy, nie może przekroczyć wartości ujętej w zatwierdzonym przez IP wniosku o dofinansowanie.
2. Kwota wydatków w Projekcie związanych z zakupem mebli, sprzętów i pojazdów (niestanowiących cross financingu), o ile dotyczy, nie może przekroczyć wartości ujętej w zatwierdzonym przez IP wniosku o dofinansowanie.
3. Łączna wartość wydatków poniesionych na nabycie nieruchomości nie może przekroczyć 10%⁶⁸ całkowitych wydatków kwalifikowalnych Projektu. Projekt zakłada zakup nieruchomości położonej w, która jest

⁶⁸ W przypadku terenów przemysłowych oraz terenów opuszczonych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%.

niezbędna do realizacji projektu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji projektu, zgodnie z następującym przeznaczeniem:⁶⁹

§ 17. PRAWA AUTORSKIE

1. Beneficjent zobowiązuje się do zawarcia z IP odrębnej umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów wytworzonych w ramach Projektu, z jednoczesnym udzieleniem licencji na rzecz Beneficjenta na korzystanie z ww. utworów. Umowa, o której mowa w zdaniu pierwszym, jest zawierana na pisemny wniosek IP w ramach dofinansowania, o którym mowa w § 2 ust. 6.
2. W przypadku zlecenia części zadań w ramach Projektu wykonawcy, obejmujących m.in. opracowanie utworu, Beneficjent zobowiązuje się do uwzględnienia w umowie z wykonawcą klauzuli przenoszącej na Beneficjenta autorskie prawa majątkowe.
3. Umowy, o których mowa w ust. 1 i 2, są sporządzane z poszanowaniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa, w tym w szczególności ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2509 z późn. zm.).
4. Postanowienia ust. 1-3 stosuje się także do Partnera/Partnerów⁷⁰.

§ 18. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Strony Umowy zgodnie ustalają, iż:

- 1) za datę podpisania Umowy/aneksu do Umowy w siedzibie IP przyjmuje się datę złożenia ostatniego podpisu, w innych przypadkach za datę podpisania Umowy/aneksu przyjmuje się wskazaną przez IP datę wpływu Umowy/aneksu do siedziby IP;
- 2) jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu;
- 3) jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy lub w sobotę, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy kolejny dzień powszedni.

§ 19.

W sprawach nieuregulowanych niniejszą Umową zastosowanie mają:

- 1) odpowiednie przepisy prawa wspólnotowego, w szczególności Rozporządzenie ogólne;

⁶⁹ Należy wykreślić, jeśli Beneficjent nie zakłada zakupu nieruchomości.

⁷⁰ Dotyczy przypadku, gdy Projekt jest realizowany w ramach partnerstwa.

- 2) właściwe akty prawa polskiego, w szczególności ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 z późn. zm.), ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.), ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.), ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1320), ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079), Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 21 września 2022 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 2055), Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) na lata 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2782 z późn. zm.);
- 3) odpowiednie postanowienia wynikające z Programu, SZOP FEM 2021-2027 oraz wytycznych.

§ 20.

Spory wynikające z realizacji niniejszej Umowy rozstrzyga sąd powszechny właściwy według siedziby IP.

§ 21.

Niniejsza Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden dla Beneficjenta oraz jeden dla IP.

§ 22.

Umowa wchodzi w życie w dacie jej podpisania.

§ 23.

Integralną część niniejszej Umowy stanowią następujące załączniki, przekazane za pośrednictwem Systemu IGA i CST2021, opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym:

1. Załącznik nr 1: Dokument stwierdzający umocowanie do zawarcia niniejszej Umowy ze strony Beneficjenta⁷¹;
2. Załącznik nr 2: Wniosek o dofinansowanie (o sumie kontrolnej:);
3. Załącznik nr 3: Zasady przetwarzania danych osobowych;
4. Załącznik nr 4: Harmonogram płatności;
5. Załącznik nr 5: Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT⁷²;

⁷¹ Jeśli dotyczy.

⁷² Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.

6. Załącznik nr 6: Wniosek o dodanie osoby uprawnionej zarządzającej projektem po stronie Beneficjenta;
7. Załącznik nr 7: Taryfikator korekt kosztów pośrednich za rażące naruszenia umowy w zakresie zarządzania projektem;
8. Załącznik nr 8: Wykaz pomniejszenia wartości dofinansowania projektu w zakresie obowiązków komunikacyjnych beneficjentów FE;
9. Załącznik nr 9: Oświadczenie uczestnika projektu dotyczące nieuczestniczenia jednocześnie w więcej niż jednym projekcie z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej dofinansowanym ze środków EFS+⁷³.

Podpisy:

.....

Instytucja Pośrednicząca

.....

Beneficjent

⁷³ Należy wykreślić, jeśli nie dotyczy.